

Strategia Integracji
i Rozwiązywania Problemów Społecznych
w Szklarskiej Porębie
na lata 2021-2026

Szklarska Poręba, 2021

SPIS TREŚCI

Rozdział 1: Geneza i etapy tworzenia strategii	3
Ramy prawne strategii	4
Rozdział 2: Diagnoza	4
Informacje ogólne	4
Demografia	4
Oświata	7
Życie kulturalne	8
Zdrowie	9
Sytuacja społeczna grup szczególnie wrażliwych	10
Zasoby obszaru wsparcia społecznego	18
Analiza SWOT dla społeczności Szklarskiej Poręby	22
Analiza SWOT dla środowisk wrażliwych i zagrożonych wykluczeniem (w tym rodzin z dziećmi, seniorów, osób z niepełnosprawnością, bezrobotnych)	23
Rozdział 3: Plan strategiczny	26
Wizja i misja	26
Cele strategiczne, operacyjne, działania	28
Cel strategiczny 1: Prawidłowo funkcjonująca rodzina z dziećmi świadoma możliwości korzystania z oferty wsparcia społecznego i instytucjonalnego	28
Cel strategiczny 2: Wysoka jakość życia osób starszych i niepełnosprawnych	31
Cel strategiczny 3: Zintegrowany system profilaktyki i interwencji	34
Cel strategiczny 4: Zintegrowany system przeciwdziałania zjawisku wykluczenia społecznego	36
Cel strategiczny 5: Świadomi, zintegrowani i aktywni obywatele, dbający o dobro wspólne, otwarci na potrzeby innych	38
Finansowanie	41
Monitoring i ewaluacja	41
Prognoza zmian społecznych	41

Rozdział 1

GENEZA TWORZENIA STRATEGII

Działania poświęcone aktualizacji strategii zaplanowano na rok 2020. Sytuacja w kraju wynikająca z pandemii i posunięć podejmowanych przez władze krajowe i lokalne w celu zapobiegania zakażeniom wirusem SARS-CoV-2, wymusiła modyfikację zamierzeń. Należało zrezygnować z szeroko zakrojonych badań mieszkańców Szklarskiej Poręby oraz z organizacji spotkań przedstawicieli różnych środowisk, tak jak to miało miejsce przy tworzeniu poprzedniej wersji dokumentu. Modyfikacji uległ sposób prowadzenia badań, opracowywania materiału i prowadzenia etapowych konsultacji społecznych ale zasadnicze kwestie pozostały niezmiennie.

W procesie aktualizacji strategii na wstępie przyjęto dwie tezy: 1. nie jest możliwy rozwój społeczności bez wsparcia tych, którzy w pierwszej kolejności potrzebują pomocy; 2. problemy społeczne nie dotyczą tylko działań podejmowanych przez pomoc społeczną - mierzą się z nimi także pracownicy oświaty, ochrony zdrowia, służby miejskie czy policja funkcjonujące na terenie miasta.

Efektem takiego myślenia jest dokument z jednej strony uwzględniający potrzeby grup szczególnie wrażliwych na wyzwania teraźniejszości, z drugiej poruszający kwestie współpracy w obszarze wsparcia społecznego, przedstawicieli różnych grup, organizacji, środowisk i branż. Kolejnym założeniem leżącym u podstaw procesu aktualizacji dokumentu była jego integralność z obowiązującymi w Szklarskiej Porębie dokumentami gwarantującymi rozkwit społeczności. Należy podkreślić, iż u podstaw procesu konstruowania planów rozwojowych leżały przesłanki: aktualności i adekwatności do potrzeb i problemów tu występujących a także możliwości finansowych, organizacyjnych i ludzkich podmiotów Szklarskiej Poręby .

Rzeczywistość skłoniła dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, który jest jednocześnie przewodniczącym zespołu *ds. monitoringu i aktualizacji przyjętych w gminie programów wsparcia*, do gromadzenia informacji z uwzględnieniem dwóch zasadniczych źródeł:

1. wywiadów swobodnych przeprowadzonych w środowiskach specjalistów – Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, wśród pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, w Radzie Seniorów - a także w reprezentacji mieszkańców Szklarskiej Poręby korzystającej ze wsparcia w postaci uczestnictwa w projekcie *Aktywni, zintegrowani, silniejsi – szansą na przyszłość*;
2. materiałów źródłowych z Urzędu Miasta, Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, Izerskiego Centrum Pulmonologii i Chemioterapii "IZER-MED" oraz statystyk Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie i Powiatowego Urzędu Pracy z Jeleniej Góry.

Wśród zebranych materiałów są dane demograficzne, dane liczbowe dotyczące oświaty i wychowania, występujących w gminie chorób, kondycji finansowej osób i rodzin, poziomu oraz rodzaju uzależnień. Obrazu kondycji społeczności Szklarskiej Poręby dopełnia wiedza o sytuacji ościennych gmin, regionu, wreszcie całego kraju.

Wnioski z badań pozwoliły na wskazanie środowisk wymagających interwencji (osoby uzależnione i współuzależnione, poddawane przemocy, osoby z zaburzeniami psychicznymi i z niepełnosprawnościami, bezrobotne i zagrożone wykluczeniem społecznym z innych powodów) oraz grup, w których przede wszystkim należy prowadzić działania profilaktyczne (dzieci, młodzież, zdrowi seniorzy). Zdefiniowano cele oraz zadania zmierzające do ich osiągnięcia oraz mierniki i rezultaty potwierdzające ich osiągnięcie.

Przygotowany projekt dokumentu, poddano konsultacjom społecznym a następnie, po uwzględnieniu wniosków przekazano projekt Radzie Miejskiej Szklarskiej Poręby.

Mimo ograniczeń i trudności wywołanych stanem pandemii twórcy strategii nie zapominali o zachowaniu naczelnej zasady wszelkich planowanych działań społecznych – dobrem nadrzędnym jest człowiek oraz jego potrzeby, zarówno w kontekście indywidualnym, jak i społecznym.

RAMY PRAWNE STRATEGII

Na kształt *Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Szklarskiej Poręby na lata 2021-2026*, oprócz *ustawy o pomocy społecznej*, mają także wpływ inne akty prawne, w tym:

- ✓ ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. 2020 poz. 713 t.j.)
- ✓ ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. 2019 poz 2277 t.j.)
- ✓ ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz.U. 2020 poz. 111 t.j.)
- ✓ ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz.U. poz.808 t.j.)
- ✓ ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. 2020 poz.2050 t.j.)
- ✓ ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U. 2020 poz. 1057 t.j.)
- ✓ ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz.U. poz.685 t.j.)
- ✓ ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. 2020 poz. 821 t.j.)
- ✓ ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. 2020 poz. 218 t.j.)
- ✓ ustawa z dnia 7 września 1991 o systemie oświaty (Dz.U. 2020 poz. 35 t.j.)

Rozdział 2 DIAGNOZA

INFORMACJE OGÓLNE

Szklarska Poręba to gmina miejska położona w województwie dolnośląskim w Powiecie Karkonoskim. Prawa miejskie otrzymała 31 grudnia 1959 roku.

Powiat Karkonoski

Miasto położone jest w dolinie rzeki Kamiennej i jej dopływów. Od południa okalają ją stoki Karkonoszy z górującą nad miastem Szrenicą (1362 m. n.p.m.), od północy stoki Gór Izerskich z Wysokim Kamieniem (1058 m. n.p.m.). Od wschodu wzniesienia Przedgórze Karkonoszy oddzielają miasto od Kotliny Jeleniogórskiej. Obszar Szklarskiej Poręby to 75,4 km².

DEMOGRAFIA

Według danych GUS ludność Polski systematycznie spada. Zmiany w ogólnej liczbie ludności kraju są kształtowane poprzez dwa czynniki: tendencje demograficzne i migracje. W roku 1995 żyło w Szklarskiej Porębie 8203 mieszkańców, a w roku 2020 już tylko 6611 osób. Tendencje spadkowe odzwierciedla poniższa tabela.

ilość mieszkańców	
2015	6703
↓	
w kolejnych	
2016	6651
↓	
latach	
2017	6625
↓	
następujących	
2018	6204
↓	
po sobie	
2019	5715
↓	
wg USC w Szklarskiej Porębie	
2020	5573

Źródło: dane z Urzędu Miasta Szklarska Poręba

W mieście u stóp Szrenicy populacja kobiet jest wyższa od populacji mężczyzn. W roku 2019 kobiet było 3068 natomiast mężczyzn 2647, w 2020 utrzymuje się przewaga ilościowa kobiet -2987 kobiet do 2586 mężczyzn.

Na spadek liczebności populacji miasta ma niewątpliwie stale zmniejszająca się ilość urodzeń -od lat utrzymuje się ujemny przyrost naturalny, co oddaje poniższa tabela.

	2016	2017	2018	2019	2020
Ilość dzieci urodzonych	42	35	36	30	26
Ilość zgonów	101	80	95	85	90
Przyrost naturalny	-0,097	-0,075	-0,098	-0,096	-0,11

Źródło: dane z USC W Szklarskiej Porębie

Mała dzietność przy wydłużającym się okresie życia powoduje starzenie się społeczności Szklarskiej Poręby. Skutkuje koniecznością dalszej rewizji polityki miasta zarówno społecznej jak i gospodarczej. Ze społeczności liczącej pod koniec 2020 roku 5573 osoby, wyłonić grupę można 1057 kobiet po 60 roku życia oraz grupę 442 mężczyzn po 65 roku życia. Jest to jedno z głównych środowisk Szklarskiej Poręby (1499 osób), charakteryzujących się pewnymi uogólnionymi cechami – są to zwykle osoby o zdecydowanie zmniejszonej aktywności zawodowej i społecznej, ograniczonej aktywności fizycznej oraz o zwiększonych potrzebach w zakresie wsparcia medycznego oraz opiekuńczego.

W związku z wydłużaniem się wieku życia człowieka pojawiają się w organizmie fizyczne i psychiczne zmiany ograniczające jego codzienne funkcjonowanie. Rodzina często nie jest w stanie zapewnić właściwej opieki, a możliwe do zaoferowania przez gminę usługi opiekuńcze są dla tych osób niewystarczające i nie zabezpieczają ich potrzeb. Rozwiązaniem, w takich przypadkach, może być ukierowanie osoby wymagającej wsparcia do domu pomocy społecznej.

Organizacja usług opiekuńczych niesie zapotrzebowanie na osoby chcące świadczyć tego rodzaju wsparcie - w Szklarskiej Porębie wzrasta ilość osób wnioskujących o codzienną opiekę, co nie zawsze idzie w parze z ilością kandydatów do jej pełnienia.

Usługi opiekuńcze w latach

rok	Liczba osób którym przyznano decyzją świadczenie	Liczba rodzin	Liczba osób w tych rodzinach
2017	20	19	21
2018	23	23	23
2019	23	23	24
2020	24	24	32

Źródło: dane MOPS Szklarska Poręba

Kolejnym wyzwaniem jest znalezienie miejsca w domu pomocy społecznej. Na terenie Powiatu Karkonoskiego funkcjonuje 5 domów pomocy społecznej:

DPS	Profil	Liczba miejsc
Kowary	Dla osób przewlekle somatycznie chorych	56
Sosnówka	Dla osób starszych	60
Janowice Wielkie	Dla dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie (mężczyźni)	91
Miłków	Dla dorosłych oraz dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie (mężczyźni)	102
Szklarska Poręba	Dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie (dziewczęta)	63

Źródło: dane PCPR Jelenia Góra

Domy Pomocy Społecznej w Kowarach, Sosnówce, Janowicach Wielkich i Miłkowie są samodzielnymi jednostkami organizacyjnymi Powiatu Karkonoskiego. Dom w Szklarskiej Porębie prowadzony jest przez Zgromadzenie Sióstr Służebniczek N.M.P. na zlecenie Powiatu Karkonoskiego. Osoby wymagające wsparcia w tej formie kierowane są do domu przez gminę, która ponosi też częściowe koszty pobytu swoich mieszkańców.

Największe zapotrzebowanie jest na miejsca w domach pomocy społecznej dla osób starszych oraz przewlekle somatycznie chorych. Zdarza się, że umieszczenie danej osoby w domu pomocy społecznej nie następuje, z uwagi na brak wolnych miejsc lub z uwagi na ograniczone możliwości finansowe gminy.

Sprawy seniorów są jednym z ważniejszych obszarów zainteresowań samorządu i jego jednostek organizacyjnych, a także podmiotów służby zdrowia funkcjonujących na terenie Szklarskiej Poręby oraz organizacji pozarządowych skupiających osoby starsze.

W okresie realizacji Strategii integracji i rozwiązywania problemów społecznych w latach 2014-2020 aktywnie działali w obszarze wsparcia najstarszych mieszkańców Burmistrz Szklarskiej Poręby z przedstawicielami Urzędu Miasta, Rada Seniorów, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej i Izerskie Centrum Pulmonologii i Chemioterapii "IZER-MED". Powstał Program Aktywny Senior AS, a następnie wdrożono część zadań, między innymi *kopertę życia i miejską kartę seniora*. Na realizację czekają kolejne przedsięwzięcia w tym *taxi dla seniora*, które w ubiegłych latach nie mogły zostać zrealizowane z uwagi na brak zainteresowanych współpracą z urzędem firm taksówkowych.

Z doświadczeń gminy wynika, że niezwykle ważna obok działań interwencyjnych i wspierających jest szeroko rozumiana profilaktyka i opóźnianie zmian wynikających ze starzenia się organizmu.

W tym zakresie kluczową rolę mają Rada Seniorów, organizacje pozarządowe skupiające seniorów, kościoły i związki wyznaniowe, Uniwersytet Trzeciego Wieku „Jeszcze Młodzi”. Ich dokonania z lat ubiegłych ukazują siłę i zasadność wsparcia środowiskowego. W okresie pandemii działalność większości z nich została zawieszona lub mocno ograniczona, stąd konieczność wspierania tych podmiotów w czasie powrotu społeczności do normalności, w okresie odwracania społecznych skutków pandemii.

Zasadnicza grupa osób w wieku aktywności zawodowej w Szklarskiej Porębie znajduje zatrudnienie przy obsłudze ruchu turystycznego (i w branżach powiązanych) lub przy pracach budowlanych i remontowych. Z jednej strony tak zawężony rynek pracy powoduje odpływ młodych ludzi w poszukiwaniu zakładów pracy dających zatrudnienie osobom o innym wykształceniu, z drugiej powoduje napływ osób ze wschodu Europy.

Nie ma oficjalnych statystyk, a w tych prowadzonych przez nieliczne instytucje, są prezentowane ograniczone dane. Jakiego rzędu są to wielkości pokazała pośrednio pandemia, a właściwie obowiązek poddania się kwarantannie nałożony na osoby spoza UE. Począwszy od miesiąca marca miesięcznie napływało do Szklarskiej Poręby średnio od 50 do 100 osób. Trudno wnioskować jaka część z nich po odbyciu kwarantanny pozostaje w Szklarskiej Porębie. Mimo to w planowaniu działań strategicznych powinny zostać uwzględnione potrzeby cudzoziemców chcących na trwałe związać się ze Szklarską Porębą.

OŚWIATA

W mieście funkcjonują publiczne i niepubliczne placówki oświatowe prowadzone zarówno przez samorząd Szklarskiej Poręby jak i Powiat Karkonoski. Poniższa tabela prezentuje te placówki, dla których organem prowadzącym lub organem rejestrowym jest Miasto Szklarska Poręba

Lp.	nazwa	adres
1.	Szkoła podstawowa nr 1 im. Tadeusza Kościuszki w Szklarskiej Porębie	ul. 1 Maja 32 58-580 Szklarska Poręba
2.	Oddział przedszkolny przy Szkole Podstawowej nr 1 im. Tadeusza Kościuszki w Szklarskiej Porębie	ul. 1 Maja 32 58-580 Szklarska Poręba
3.	Szkoła Podstawowa nr 5 z Oddziałami Mistrzostwa Sportowego im. Władysława Hofmana w Szklarskiej Porębie	ul. Obrońców Pokoju 17 58-580 Szklarska Poręba
4.	Samorządowy Integracyjny Żłobek „Magiczny Świat Maluchów” w Szklarskiej Porębie	ul. Osiedle Huty 1 58-580 Szklarska Poręba
5.	Przedszkole Samorządowe nr 2 w Szklarskiej Porębie	ul. Osiedle Huty 1 58-580 Szklarska Poręba
6.	Niepubliczne Przedszkole Integracyjne „Balanik”	ul. Mała 1E, F 58-580 Szklarska Poręba

Inne placówki

Lp.	nazwa	adres
1.	Opiekuńcza placówka wsparcia dziennego – Świetlica „Plus”	ul. Słowackiego 13 58-580 Szklarska Poręba
2.	Specjalistyczno-opiekuńcza placówka wsparcia dziennego –Świetlica „Cegiełka”	ul. Kolejowa 22 58-580 Szklarska Poręba

Źródło: dane UM w Szklarskiej Porębie

Powiat Karkonoski prowadzi Zespół Szkół Ogólnokształcących i Mistrzostwa Sportowego im. J. I. Sztudyngera, placówkę funkcjonującą na ul. Obrońców Pokoju 17 58-580 Szklarska Poręba. Do liceum uczęszczają zarówno dzieci ze Szklarskiej Poręby, jak i spoza niej. Zespół posiada internat, w którym mieszkają uczniowie klas sportowych.

Poniższa tabela obrazuje liczbę dzieci korzystających z ww. placówek w ostatnich 6 latach.

rok szkolny	przedszkole	szkoła podstawowa	liceum
2015/2016	129	425	100
2016/2017	141	411	92
2017/2018	145	419	82
2018/2019	139	428	73
2019/2020	140	364	100
2020/2021	117	356	92

Źródło: dane UM w Szklarskiej Porębie

Powiat Karkonoski prowadzi także funkcjonującą w Szklarskiej Porębie Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną, świadczącą usługi specjalistyczne tj. terapeutyczne, logopedyczne, pedagogiczne oraz badania rozwojowe dzieci i młodzieży. Poradnia udziela nieodpłatnego wsparcia przy wyborze kierunku kształcenia i nauki zawodu, wspiera rodziców i nauczycieli w procesach edukacyjnych i wychowawczych.

W mieście działa również Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy, placówka resocjalizacyjna przeznaczona dla chłopców i dziewcząt niedostosowanych społecznie w normie intelektualnej posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego wydane przez zespół orzekający. Przebywająca tu młodzież jest wychowywana i edukowana na poziomie koedukacyjnej szkoły podstawowej - klasa VII i VIII, Branżowej Szkoły I Stopnia w zawodach: kucharz, fryzjer, monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie, a także na poziomie Liceum Ogólnokształcącego klasa I i II.

Kolejną placówką powiatową realizującą swoje zadania statutowe na terenie Szklarskiej Poręby jest Centrum Opieki nad Dzieckiem im. M. Konopnickiej, ul. Bronka Czecha 22.

Sytuacja placówek oświatowych i opiekuńczo-wychowawczych w ostatnich latach była niełatwa, nie tylko z uwagi na przepisy prawa, strajki nauczycieli, spadającą ilość uczniów ale przede wszystkim na konieczność reorganizacji pracy wymuszoną w 2020 roku przez pandemię wywołaną COVID-19. Rozwój sytuacji epidemicznej w dalszym ciągu rzutuje na funkcjonowanie placówek i na realizację ich ustawowych zadań.

ŻYCIE KULTURALNE

Na mocy uchwały nr XXX/337/2020 Rady Miejskiej z dnia 30.09.2020 przyjęta została *Strategia rozwoju kultury Miasta Szklarska Poręba na lata 2020 – 2030 ze szczególnym uwzględnieniem rozwoju Miejskiego Ośrodka Kultury, Sportu i Aktywności Lokalnej*. Dokument obejmuje kwestie z następujących obszarów: wzmacniania tożsamości mieszkańców Szklarskiej Poręby, tworzenie dla nich i dla turystów oferty kulturalnej, sportowej, także o charakterze integrującym. Zgodnie z zawartą w strategii misją rozwoju kultury „Szklarska Poręba stanie się miejscem przyjaznym wszystkim środowiskom związanych z kulturą, poprzez efektywne realizowanie zdywersyfikowanych projektów kultury poprawi się jakość życia mieszkańców oraz stopień zadowolenia turystów. Miasto będzie znane ze swojego bogactwa kulturowego, udanej integracji społecznej oraz wysokiego poziomu tożsamości lokalnej”.

Dokument jest podstawą do podejmowania ukierunkowanych działań podmiotów tu funkcjonujących, zmierzających do podniesienia jakości życia lokalnej społeczności. Rozwój kulturalny, przyczynia się do rozwoju społecznego, a poprzez to jest zbieżny z wizją projektowanej strategii integracji i rozwiązywania problemów społecznych.

O ile w teraźniejszości zdominowanej przez wytyczne związane z przeciwdziałaniem rozprzestrzenianiu się wirusa, życie sportowe i kulturalne ulega wyciszeniu, o tyle w czasie popandemicznym niewątpliwie wróci do normy. Być może nawet zwiększy się czemu sprzyjać może charakter miasta i jego zasobów: walory krajoznawcze, ciekawa i bogata historia miasta oraz lokalne tradycje. Rozwojowi aktywności kulturowej zapewne sprzyjać będzie przygotowywany do oddania zmodernizowany dworzec kolejowy z salą wystawową i koncertową.

Działający w mieście Miejski Ośrodek Kultury, Sportu i Aktywności Lokalnej wspólnie z Referatem Promocji Urzędu Miasta w oparciu o Strategię rozwoju kultury Miasta Szklarska Poręba na lata 2020 – 2030 i przy współpracy licznych formalnych i nieformalnych grup ponownie będzie stymulował rozwój społeczności poprzez oferowane wydarzenia z różnych obszarów kultury, przedsięwzięcia aktywizujące i integrujące mieszkańców, zawody sportowe, warsztaty i zajęcia rozwijające artystycznie. Ofertę dla mieszkańców i turystów uzupełniają funkcjonująca muzea, Miejska Biblioteka Publiczna oraz biblioteki szkolne.

ZDROWIE

Na terenie Szklarskiej Poręby funkcjonują dwie przychodnie:

- 1) POZ wchodzący w struktury Izerskiego Centrum Pulmonologii i Chemioterapii "IZER-MED" Spółka z o.o., funkcjonujący na ulicy Szpitalnej 1
- 2) Pharmed Centrum Medycznym "Multi-Med" przy ul. 1 Maja.

Obie niepubliczne, przyjmują mieszkańców w ramach umów podpisanych z Narodowym Funduszem Zdrowia na udzielanie świadczeń POZ.

Nie posiadamy danych o liczbie mieszkańców objętych wsparciem przez Pharmed; liczbę deklaracji złożonych do SPZOZ w Szklarskiej Porębie przy ulicy Szpitalnej 1 obrazuje poniższa tabela.

PACJENCI Izer –Med. POZ OGÓŁEM			
Liczba posiadanych deklaracji ogółem	Liczba deklaracji złożonych w 2020 r. ogółem	Liczba posiadanych deklaracji do lekarza POZ	Liczba deklaracji złożonych w 2020 r. do lekarza POZ
8778	924	3217	401

źródło: dane Izer -Med

Liczba deklaracji przekraczająca populację Szklarskiej Poręby wynika z obowiązku składania odrębnych deklaracji do lekarza, położnej i pielęgniarki. Przez złożenie deklaracji do POZ rozumie się złożenie trzech deklaracji przez dziewczynki i kobiety (deklarację do lekarza, pielęgniarki, położnej). Chłopcy i mężczyźni składają dwie deklaracje (do lekarza, pielęgniarki).

W kontekście zagadnienia starzenia się społeczności Szklarskiej Poręby interesująca dla planowania działań strategicznych i operacyjnych wydaje się liczba osób powyżej 60 roku życia korzystająca ze wsparcia służby zdrowia.

Pacjenci Izer – Med. POZ 60+			
Liczba posiadanych deklaracji ogółem 60+	Liczba deklaracji złożonych w 2020 r. ogółem 60+	Liczba posiadanych deklaracji do lekarza POZ 60+	Liczba deklaracji złożonych do lekarza POZ 60+ w 2020 r.
3207	1122	191	88

źródło: dane Izer -Med

W Szklarskiej Porębie najczęściej występującymi (zdiagnozowanymi) schorzeniami są

Nazwa schorzenia	KOD ICD:10
Nadciśnienie tętnicze	I10
Cukrzyca insulino zależna	E10
Cukrzyca nieokreślona	E14
Zmiany zwyrodnieniowe kręgosłupa	M47
Zwyrodnienie wielostawowe	M15
Zarzucanie (refluks) żołądkowo- przełykowe	K21
Choroba wrzodowa żołądka	K25
Choroba wrzodowa dwunastnicy	K26

źródło: dane uzyskane z Izer -Med

Mieszkańcy wymagający stacjonarnego i ambulatoryjnego leczenia chorób płuc mogą skorzystać z oferty Izerskiego Centrum Pulmonologii i Chemioterapii "IZER-MED" Spółka z o.o. ul. Sanatoryjna 1. W jego

ramach opieki stacjonarnej działają: oddział chorób płuc, oddział onkologii klinicznej, oddział opiekuńczo-leczniczy z pododdziałem wentylowanych mechanicznie. Specjalistyczne leczenie ambulatoryjne wykonywane jest w: poradni onkologicznej, poradni pulmonologicznej, poradni domowego leczenia tlenem. Diagnostyka prowadzona jest przez: pracownię badań obrazowych (TK, RTG, USG, EKG), pracownię badań czynnościowych układu oddechowego, pracownię bronchoskopii, pracownię analityki medycznej i bakteriologii, pracownię polisomnografii. Dział rehabilitacji obejmuje: kinezyterapię, fizykoterapię, inhalatorium.

SYTUACJA SPOŁECZNA W SZKLARSKIEJ PORĘBIE Z WYSZCZEGÓLNIENIEM ŚRODOWISK WRAŻLIWYCH

Z danych demograficznych oraz sprawozdań z realizacji obowiązujących w gminie programów wyłania się obraz sytuacji społecznej miasta. Dostrzec można kilka grup szczególnie wrażliwych na bodźce zewnętrzne oraz katalog problemów ważnych w kontekście planowania rozwoju społecznego.

Niewątpliwie do środowisk wymagających szczególnej uwagi należą seniorzy i osoby z niepełnosprawnościami.

Niejednokrotnie łączy się te grupy z dwóch powodów:

- 1) z wiekiem w organizmie zachodzą zmiany, które ograniczają sprawność fizyczną, psychiczną i społeczną nierzadko prowadzącą wprost do niepełnosprawności, a osoby po 75 roku życia są przez państwo traktowane jak osoby z niepełnosprawnościami;
- 2) z uwagi na podobieństwo jawiących się w związku z ograniczeniami problemów i potrzeb, w tym rodzajów pożądanego wsparcia. Mowa tu o zwiększającej z wiekiem lub z nasilającą się niepełnosprawnością potrzebą kontaktów z rodziną, wzrastającą ilością form i przejawów oczekiwanej opieki ze strony rodziny, sąsiadów, lokalnych jednostek pomocowych, służby zdrowia czy państwa. Konieczność koncentracji uwagi otoczenia na osobach starszych i mieszkańcach z niepełnosprawnościami spowodowana jest ich stopniowym wykluczeniem lub autowykluczeniem z życia społeczności. W zaciszu domowym, z osamotnienia rodzą się kolejne ich problemy – taki schemat wyłania się nie tylko z badań ogólnopolskich ale także z wywiadu swobodnego przeprowadzonego 15 września 2020 roku z Radą Seniorów w Szklarskiej Porębie.

Już w materiałach źródłowych do uprzednio obowiązującej strategii wskazano trzy główne przyczyny wykluczenia społecznego seniorów w Polsce. Są to trudna sytuacja materialna, stereotypy dotyczące starości i wycofanie się seniorów z głównego nurtu życia społecznego spowodowane obawą przed szybkimi zmianami otaczającej ich rzeczywistości. Mieszkańcy Szklarskiej Poręby trzech głównych problemów osób starszych dopatrywali się w ubóstwie (40% ankietowanych), braku opieki ze strony rodziny (24%) i samotności (28%).

W uwagach Rady Seniorów w wywiadzie z 15 września 2020 znajduje się potwierdzenie tych wcześniejszych badań:

- seniorzy widzą olbrzymią przepaść pokoleniową i przyznają się, że nie rozumieją młodych ludzi;
- środowisko seniorów ma poczucie, coraz mniejszej sprawczości i niewielkiego znaczenia dla młodszych pokoleń, co szczególnie dotkliwie odczuwają gdy chodzi o ważne dla nich sprawy, np. decyzje Samorządu podejmowane bez informowania i konsultacji ze środowiskiem;
- dostrzegają problemy wynikające bezpośrednio z samotności osób starszych – stopniowe zatracanie poczucia własnej wartości prowadzących do depresji lub/i ucieczki w uzależnienia.

W ostatnich latach Rada Seniorów widzi także pozytywy dla starszych mieszkańców wynikające zarówno z:

- wysiłków środowiska senioralnego (duża ilość i aktywność stowarzyszeń senioralnych i UTW, utworzenie Rady Seniorów, wspólne z władzami miasta i jednostkami organizacyjnymi samorządu przygotowywanie programu Aktywny Senior)
- działań władz miasta i jednostek organizacyjnych samorządu skierowanych do mieszkańców, ze szczególnym uwzględnieniem środowisk senioralnych – wsparcie organizacyjne , merytoryczne i finansowe dla funkcjonowania i działań UTW, wsparcie lokalowe, merytoryczne i opiekuńcze ze strony MOPS, duża

ilość wydarzeń kulturalnych, artystycznych, turystycznych (organizowanych przed pandemią) (źródło: wnioski własne EP na podstawie zebranego w trakcie wywiadu swobodnego z RS materiału).

Rada Seniorów określa trudności i wyzwania jakie stoją przed przedstawicielami środowiska wynikające z:
- zakorzenionego w tradycji nakazu nieinteresowania się problemami drugiego człowieka (*nie wtrącaj się.., nie twoja sprawa ...*)

- z niechęci lub nieumiejętności proszenia o pomoc w sytuacji gdy się jej potrzebuje;
- braku zainteresowania młodszego pokolenia problemami osób starszych, a tym samym trudnością w uzyskaniu wsparcia.

Rada Seniorów dostrzega jednocześnie znaczącą (aby nie powiedzieć kluczową rolę) środowiska seniorów we wspieraniu osób wywodzących się z tej grupy, poprzez:

- zmianę stereotypów ogółu w wyniku praktycznego ukazywania sposobów na aktywną i zaangażowaną starość;

- uwrażliwienie na potrzeby drugiego człowieka i praktyczną oraz pomoc sąsiedzka i środowiskową (np. wolontariat senioralny)

- edukację środowiska, także poprzez bezpośrednie doświadczanie i oraz włączanie w przygotowanie oddolnych inicjatyw.

Uzupełnieniem informacji wynikających z wywiadu swobodnego przeprowadzanego z przedstawicielami seniorów, są spostrzeżenia specjalistów pomocy społecznej oraz reprezentantów służby zdrowia.

Specjaliści zatrudnieni w ośrodku pomocy społecznej uzupełniają katalog problemów i potrzeb środowiska: wskazują na samotność osób starszych, także w kontekście jej skutków (uzależnienia, depresja, utrata wiary w siebie, utarta sensu życia, itd.); podkreślają trudności wynikające z ograniczonej sprawności psychofizycznej seniorów i coraz większego uzależnienia od pomocy innych osób a także od instytucji. W uzyskaniu pomocy przeszkadza nieuzasadnione poczucie wstydu oraz skomplikowanie systemu wsparcia. Starszym osobom trudniej się zorientować jakiego rodzaju i w jakiej placówce uzyskają pomoc oraz jakie warunki muszą spełnić.

Sytuację pogarsza brak dziennego domu pomocy z zajęciami adekwatnymi do wieku z zajęciami profilaktycznymi i rehabilitacyjnymi.

Na konieczność prowadzenia planowanej, długofalowej profilaktyki i rehabilitacji wskazują medycy zatrudnieni w Izerskim Centrum Pulmonologii i Chemioterapii. Podkreślają konieczność podjęcia następujących działań skierowanych do seniorów, dzieci i młodzieży oraz do mieszkańców Szklarskiej Poręby łącznie:

1. *rehabilitacja ogólnoustrojowa wszystkich grup prowadzona systematycznie i w długiej perspektywie – jest to priorytet, zdaniem lekarzy POZ;*

2. *edukacja dotycząca zdrowia (także zdrowia psychicznego) z uwzględnieniem równoczesnej troski o 4 filary zdrowia: o relaks, dietę, ruch i sen; gwarantuje ona utrzymanie dobrej kondycji ogólnej, pozwala uniknąć lub opóźnia wystąpienie chorób przewlekłych, odwleka w czasie regularne korzystanie z opieki zdrowotnej i przyjmowanie leków obciążających inne organy;*

3. *dostosowanie infrastruktury miejskiej do potrzeb seniorów (stanowią 1/3 zadeklarowanych pacjentów POZ) - w mieście brak barier, łagodnych podejść (np. wejście do biblioteki miejskiej) i komunikacji miejskiej co zwiększa urazowość osób starszych (głównie złamania kończyn dolnych, kończyn górnych i złamanie szyjki kości udowej) nie tylko w okresie zimowym;*

4. *zmniejszenie emisji i zawartości CO₂, tlenków azotu i siarki itp. w powietrzu na terenie miasta (przyczyny: ogrzewanie paliwem stałym, dogrzewanie kominkami, duża ilość spalin emitowana przez pojazdy); skutkuje to alergiami, astmą oskrzelową, chorobami nowotworowymi, schorzeniami kardiologicznymi itd.);*

5. *przygotowanie i prowadzenie długofalowej kampanii społecznej związana z negatywnym wpływem nadmiernego korzystania ze smartfonów, tabletów i innych urządzeń elektronicznych, skierowanej głównie do dzieci, młodzieży i ich rodziców. W kampanii winny pojawić się skutki bezpośrednie i pośrednie takie jak: uzależnienie, spadek kondycji fizycznej, wady postawy, wady wzroku, niepokój, rozdrażnienie, spadek samopoczucia ogólnego, depresja....*

Skutki społeczne to niska aktywność społeczna, autoizolacja, duże ryzyko zachorowań na choroby cywilizacyjne, brak umiejętności nawiązywania relacji, niska samoocena, skłonności samobójcze; z kolei to generuje duże obciążenie dla systemu w przyszłości, zjawisko stosunkowo nowe, brak wypracowanych metod terapeutycznych.

Diagnoza ta została postawiona na podstawie wiedzy i obserwacji współpracujących pałcówek oświatowych i służby zdrowia. (źródło: materiały przekazane przez Izer -Med. w lutym 2021)

Niewątpliwie planowanie wsparcia dla rozwoju środowisk senioralnych winno iść w parze ze wsparciem dla dzieci i młodzieży oraz rodziców zmagających się z różnorodnymi wyzwaniami charakterystycznymi dla procesu dojrzewania.

Mowa tu zarówno o:

- programowym budowaniu systemu instytucjonalnego i pozainstytucjonalnego wsparcia całej rodziny napotykejacej trudności
- planowaniu profilaktyki i wczesnej interwencji w obrębie szkół i placówek wychowawczych;
- podejmowaniu interwencji w sytuacjach kryzysowych przez uprawnione podmioty;
- wzmacnianiu wsparcia rówieśniczego;
- oferowania alternatywnych form spędzania czasu wolnego – co będzie szczególnie istotne po izolacji z czasu pandemii COVID-19.

Specjaliści z obszaru pomocy społecznej, z którymi został przeprowadzony wywiad swobodny w maju 2020, na pytanie „*Jakie negatywne zjawiska odnoszące się do dzieci i młodzieży dostrzegacie Państwo najczęściej?*” odpowiedzieli:

- *nieumiejętność nawiązywania kontaktów międzyludzkich wynikających z drastycznego ograniczenia kontaktów bezpośrednich;*
- brak grup nieformalnych, a co za tym idzie nieumiejętność określania swojej tożsamości i miejsca w grupie;*
- nieumiejętność komunikowania się w kontaktach bezpośrednich z rówieśnikami i z dorosłymi;*
- uzależnianie od komunikatorów, które po pandemii będzie zapewne odczuwalne w jeszcze większym stopniu”.*

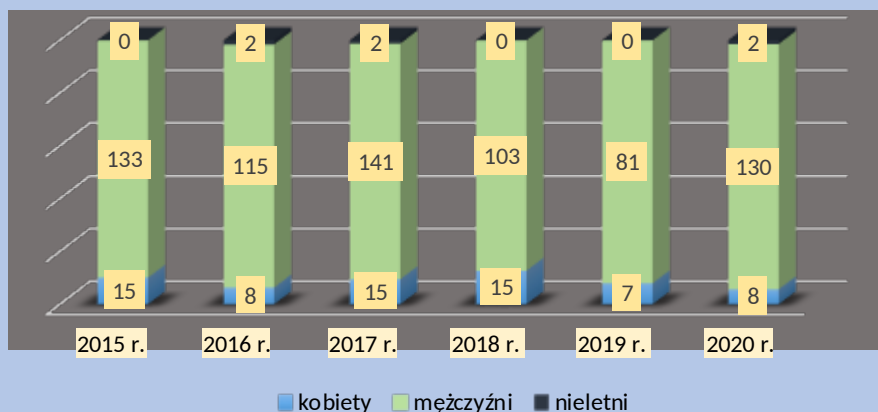
Ograniczenie kompetencji społecznych u młodzieży, w tym umiejętności komunikowania, skutkuje wieloma kolejnymi problemami oraz potrzebami.

Wśród problemów wskazywanych zarówno przez samych zagrożonych wykluczeniem, jak i specjalistów pomocy społecznej znajdują się :

- uzależnienia od komunikatorów – telefony i sieć komputerowa (ponownie),
- eksperymentowanie z używkami u młodzieży co u starszych skutkuje uzależnieniami od alkoholu i narkotyków
- przemoc domowa,
- przemoc w szkole i hejt,
- ograniczone zainteresowanie ze strony dorosłych problemami dzieci,
- niechęć do współpracy rodziców z pedagogami, wychowawcami, psychologami, pracownikami socjalnymi (tzw. „zamiatanie problemu pod dywan”),
- wzrastająca ilość depresji i prób samobójczych, zarówno u dorosłych jak i u młodzieży;
- wzrastająca ilość młodych rodziców z ograniczonymi kompetencjami w zakresie opieki i wychowania dzieci.

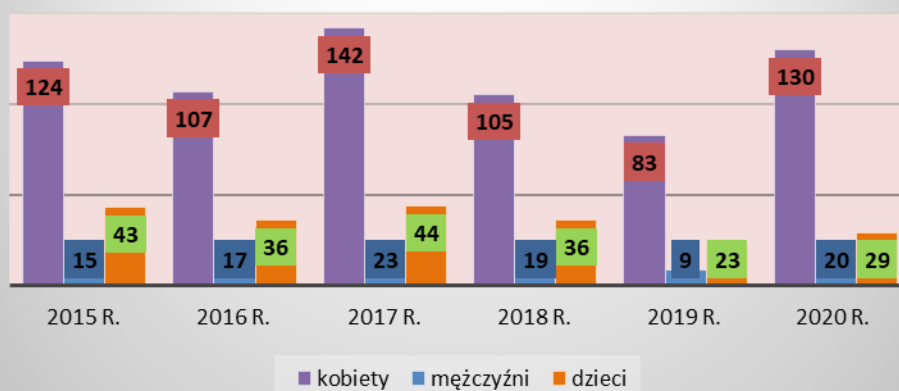
Z danych Policji wynika, że w roku 2020 liczba sprawców przemocy domowej na terenie Powiatu Karkonoskiego wzrosła w stosunku do dwóch lat poprzednich i wyniosła 140 osób. Niezmiennie głównie sprawcami przemocy są mężczyźni.

Struktura i liczba sprawców przemocy w rodzinie w latach 2015 - 2020

Źródło: dane Policji Komenda Powiatowa w Jeleniej Górze

Liczba pokrzywdzonych w wyniku przemocy w rodzinie w latach 2015 - 2020

Źródło: dane Policji Komenda Powiatowa w Jeleniej Górze

Katalogu problemów ujawnionych w wyniku badań wśród samych zainteresowanych i specjalistów dopełniają problemy wskazywane przez członków Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

W wywiadzie swobodnym przeprowadzonym w dniu 2.06.2020 roku, po stwierdzeniu, że na terenie miasta występuje problem z uzależnieniami, członkowie Komisji usystematyzowali je następująco (z uwagi na częstotliwość występowania)

- od alkoholu - gdyż jest wyraźnie widoczne
- od narkotyków miękkich (marihuany) - mniej widoczne - problem z uzależnieniem od narkotyków jest trudny z do zdiagnozowania, gdyż narkotyki są nielegalne, zatem zażywane w ukryciu, a często trudno poznać osobom postronnym objawy zażycia narkotyku;
- od komunikatorów.

Na pytanie o skalę problemu nadużywania alkoholu na terenie miasta i zaobserwowane tendencje, członkowie komisji stwierdzili:

- porównując stan obecny do sytuacji sprzed 5-10 lat, na pewno uległ zmianie sposób spożywania alkoholu - mniej jest osób spożywających na ulicach, a co za tym idzie zmniejszyła się ilość widocznych osób uzależnionych; łączy się to z faktem odejścia sporej ilości osób zgłaszanych na MKRPA;
- na ulicach dostrzec można grupy nietrzeźwych turystów (przed pandemią) a mieszkańców można zaobserwować na ławeczka w parkach i skwerach (pijących w małych grupkach niezbyt ostentacyjnie); młodzież Szklarskiej Poręby w wieku 14-16 lat pije w grupach rówie-

śniczych, np. przy Orlikach; widać to nie tylko obserwując skupiska młodzieży ale także liczbę interwencji policji oraz liczbę codziennie znajdujących tam butelek po piwie

- *generalnie można stwierdzić, że następuje spadek uzależnienia od alkoholu lub spożywanie go w zaciszu domowym z milczącą akceptacją członków rodziny;*

Na pytanie - *jakie są najczęstsze powody sięgania po substancje uzależniające* - padły następujące odpowiedzi:

- *bardzo często jest to śmieć osoby bliskiej*
- *dla szpanu*
- *problemy rodzinne*
- *przekazywanie wzorców pokoleniowych*

Członkowie Komisji wskazali najczęstsze negatywne skutki uzależnienia dla osoby, rodziny, społeczności:

- *agresja objawiająca w szkole, w grupie rówieśniczej,*
- *przemoc domowa*
- *niszczenie mienia publicznego i domowego*
- *zaczepki na ulicach, wulgaryzmy, żebractwo.*
- *zaniedbanie w budowaniu relacji dziecko – rodzic wynikające z niewielkiej ilości wspólnie spędzanego czasu i mocno z tym powiązane rozluźnienie więzi międzypokoleniowych*
- *oderwanie się mentalne od świata rzeczywistego i przeniesienie dużej części swojego życia (czasu, problemów, więzi, zainteresowań) do świata wirtualnego.*

Środki zmieniające świadomość mogą doprowadzać, utrzymywać lub uwydatniać zaburzenia psychiczne u przyjmujących te substancje. Na wzrost ilości zaburzeń psychicznych, w tym u młodzieży, zwracają uwagę medycy, wychowawcy, pracownicy MOPS i policja. W ostatnich latach systematycznie wzrasta ilość gróźb popełnienia samobójstwa, w tym pod bezpośrednim wpływem środków odurzających lub prób będących późniejszym następstwem ich przyjmowania.

Innymi, choć pośrednimi, konsekwencjami nadużywania alkoholu lub przyjmowania środków zmieniających świadomość, są trudności w prawidłowym uczestnictwie w życiu rodziny, społeczności oraz trudności w znalezieniu i utrzymaniu pracy.

Rynek pracy w Szklarskiej Porębie w ostatnich sześciu latach funkcjonowania Strategii integracji i rozwiązywania problemów społecznych na lata 2016-2020, przeobraził się z rynku pracodawcy w rynek pracownika. Do ośrodka pomocy niejednokrotnie wpływały pytania o kandydatów do zatrudnienia. Pracodawcy poszukiwali przede wszystkim pracowników do obsługi ruchu turystycznego (kucharzy, cukierników, kelnerów, osoby do sprzątania, ratowników wodnych, itd.), poszukiwane były osoby do sklepów i straganów ale także kierowcy i ...urzędnicy. Rotacja była duża, rosły też oczekiwania finansowe kandydatów na pracowników.

W ostatnim roku dość stabilną sytuacją na rynku pracy zachwiała pandemia wywołana COVID -19. Mimo tych ograniczeń na koniec 2020 roku ogółem zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy było 158 mieszkańców Szklarskiej Poręby z czego jedynie 26 osób korzystało ze świadczeń pomocy społecznej. Poniższa tabela przedstawia liczbę osób bezrobotnych ogółem oraz znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy w Jeleniej Górze oraz Powiecie Karkonoskim.

Liczba bezrobotnych ogółem oraz w szczególnej sytuacji na rynku pracy w Jeleniej Górze i gminach Powiatu Karkonoskiego

Gmina/powiat	Liczba bezrobotnych wg stanu w dniu 31 XII 2020 r.				Bezrobotni będący w szczególnej sytuacji na rynku pracy*								
	ogółem	w tym:			do 30 roku życia	w tym do 25 roku życia	długotrwalie bezrobotne	powyżej 50 roku życia	korzystający ze świadczeń pomocy społecznej	posiadający co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia	posiadający co najmniej jedno dziecko niepełnosprawne do 18 roku życia	niepełnosprawni	
		ko-biety	z prawem do zasiłku	osoby będące w szczególnej sytuacji na rynku pracy									
Janowice Wielkie	149	71	23	135	21	8	93	52	16	28	1	12	
Jeżów Sudecki	174	76	36	142	45	21	77	57	25	27	0	8	
Karpacz	126	58	22	106	25	15	60	49	8	20	0	6	
Kowary	342	178	49	291	54	31	193	101	90	65	0	16	
Mysłakowice	384	193	56	323	68	41	227	115	87	66	0	20	
Piechowice	166	90	27	134	26	14	87	49	28	28	0	12	
Podgórzyn	261	125	47	210	46	23	135	78	53	31	1	13	
Stara Kamienica	185	89	27	155	44	19	105	59	36	30	1	1	
Szklarska Poręba	158	69	26	130	23	9	77	56	26	20	0	7	
Powiat Kar-konoski	1 945	949	313	1 626	352	181	1 054	616	369	315	3	95	
Wskaźnik udziału w ogólnej liczbie bezrobotnych z powiatu		48,8 %	16,1 %	83,6 %	18,1 %	9,3 %	54,2 %	31,7 %	19,0 %	16,2 %	0,2 %	4,9 %	
Jelenia Góra	1 541	787	260	1 199	324	135	603	465	219	264	8	151	
Wskaźnik udziału w ogólnej liczbie bezrobotnych z powiatu		51,1 %	16,9 %	77,8 %	21,0 %	8,8 %	39,1 %	30,2 %	14,2 %	17,1 %	0,5 %	9,8 %	
Powiatowy Urząd Pracy w Jeleniej Górze	3 486	1 736	573	2 825	676	316	1 657	1 081	588	579	11	246	
Wskaźnik udziału w ogólnej liczbie bezrobotnych zarejestrowanych w PUP		49,8 %	16,4 %	81,0 %	19,4 %	9,1 %	47,5 %	31,0 %	16,9 %	16,6 %	0,3 %	7,1 %	

* liczb nie sumuje się

Źródło: dane uzyskane z PUP w Jelenie Górze

Wpływ pandemii COVID -19 na zmiany na rynku pracy i wzrost bezrobocia ukazuje poniższa tabela

Liczba bezrobotnych ogółem oraz dynamika bezrobocia

Gmina/powiat	Liczba bezrobotnych wg stanu w dniu 31 XII 2019 r.		Liczba bezrobotnych wg stanu w dniu 31 XII 2020 r.		Dynamika XII/2019 = 100 %	
	ogółem	z prawem do zasiłku	ogółem	z prawem do zasiłku	bezrobotni ogółem	z prawem do zasiłku
Janowice Wielkie	139	11	149	23	107,2%	209,1%
Jeżów Sudecki	145	14	174	36	120,0%	257,1%
Karpacz	99	7	126	22	127,3%	314,3%
Kowary	290	38	342	49	117,9%	128,9%
Mysłakowice	313	29	384	56	122,7%	193,1%
Piechowice	126	14	166	27	131,7%	192,9%
Podgórzyn	220	18	261	47	118,6%	261,1%
Stara Kamienica	145	7	185	27	127,6%	385,7%
Szklarska Poręba	117	7	158	26	135,0%	371,4%
Powiat Karkonoski	1 594	145	1 945	313	122,0%	215,9%
Jelenia Góra	1 096	164	1 541	260	140,6%	158,5%
Powiatowy Urząd Pracy w Jeleniej Górze	2 690	309	3 486	573	129,6%	185,4%

Źródło: dane uzyskane z PUP w Jeleniej Górze

Kolejne zestawienie obrazuje liczbę osób bezrobotnych w latach 2018 – 2020 oraz dynamikę bezrobocia w powiecie oraz w poszczególnych gminach.

**Liczba bezrobotnych ogółem oraz dynamika bezrobocia
Powiatowy Urząd Pracy w Jeleniej Górze**

Data	Liczba bezrobotnych	Dynamika 31 XII 2019 = 100%
------	---------------------	--------------------------------

	ogółem	z prawem do zasiłku	bezrobotni ogółem	w tym z prawem do zasiłku
31 XII 2018 r.	2 943	396	109,4%	128,2%
31 XII 2019 r.	2 690	309	100,0%	100,0%
30 XII 2020 r.	3 486	573	129,6%	185,4%

Gmina/powiat	Liczba bezrobotnych stan w dniu 30 XII 2020 r.		Wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej I-XI I2020 r.	Podejmujący pracę w okresie I-XII 2020 r.
	ogółem	z prawem do zasiłku		
Janowice Wielkie	149	23	200	79
Jeżów Sudecki	174	36	39	110
Karpacz	126	22	401	47
Kowary	342	49	119	140
Mysłakowice	384	56	41	116
Piechowice	166	27	124	73
Podgórzyn	261	47	115	120
Stara Kamienica	185	27	312	81
Szklarska Poręba	158	26	769	66
Powiat Karkonoski	1 945	313	2 120	832
Jelenia Góra	1 541	260	1 815	929
Powiatowy Urząd Pracy w Jeleniej Górze	3 486	573	3 935	1 761

Stopa bezrobocia - stan na koniec listopada 2020 r.

Polska	6,1%
województwo dolnośląskie	5,5%
Powiat Karkonoski	9,7%
Jelenia Góra	4,2%

Źródło: dane uzyskane z PUP w Jeleniej Górze

W powyższej tabeli na uwagę zasługuje stosunek liczby osób bezrobotnych ze Szklarskiej Poręby do wolnych miejsc pracy i aktywizacji zawodowej. Z zestawienia wynika, że na jedną osobę bezrobotną zarejestrowaną w PUP przypada 4,86 miejsc pracy w 2020 roku. Nasuwa się wniosek, że mimo pandemii (pierwsze obostrzenia obowiązywały od 16 marca 2020 i z różnym natężeniem utrzymywały się do końca 2020 roku) mimo wzrostu liczby osób bezrobotnych w stosunku rok do roku (2019 -2020) ze 117 do 158, w dalszym ciągu w Szklarskiej Porębie można było mówić o rynku pracownika. Na podstawie tych danych łatwiej zrozumieć napływ osób innej narodowości – głównie z za wschodniej granicy- w poszukiwaniu

pracy. Osoby te znajdują ją coraz częściej zakładają tu rodziny - tę tendencję dostrzec można między innymi przy okazji udzielania wsparcia w postaci świadczeń rodzinnych.

ZASOBY OBSZARU WSPARCIA SPOŁECZNEGO

Strategia rozwiązywania problemów społecznych jest dokumentem wytyczającym kierunki polityki społecznej w gminie a realizatorem celów zadań są wszystkie podmioty świadczące usługi na rzecz społeczności. Wśród usług są: usługi zdrowotne, dbałość o bezpieczeństwo fizyczne i psychiczne mieszkańców, zabezpieczanie potrzeb społeczności związanych z codziennym funkcjonowaniem jej członków, dbałość o prawidłowe wychowanie i naukę, wreszcie także wspieranie jej najsłabszych członków wpisujących się w grupy wrażliwe (wskazane wyżej). Niezwykle ważny jest rozwój kapitału ludzkiego i społecznego, przejawiający się siecią wewnętrznymi powiązaniach dających oparcie najsłabszym osobom i rodzinom. Siecią nie tylko składającą się z interpersonalnych relacji ale także związków opartych na partnerskim współdziałaniu organizacji, kościołów i związków wyznaniowych, stowarzyszeń wywodzących się z lokalnej społeczności i działających na jej rzecz.

W Szklarskiej Porębie wyróżnić można instytucje oraz podmioty pozainstytucjonalne działające w obszarze wsparcia społecznego.

Instytucje te to przede wszystkim samorząd i jego jednostki oraz organy przez niego prowadzone (Urząd Miasta, MOPS, żłobek, przedszkola i szkoły podstawowe, straż miejska), to jednostki powiatu (Powiatowa Poradnia Pedagogiczna, liceum, Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy), to także publiczne i niepubliczne instytucje branżowe realizujące swoje zadania statutowe na terenie miasta – policja, służba zdrowia.

Realizatorem działań w zakresie pomocy społecznej w Szklarskiej Porębie jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Szklarskiej Porębie, który powstał na mocy Uchwały Miejskiej Rady Narodowej w Szklarskiej Porębie Nr XI/59/90 z dnia 30 marca 1990 r. Dnia 29 stycznia 2015 r. Uchwałą Nr IV/36/15 Rady Miejskiej w Szklarskiej Porębie nadano statut Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szklarskiej Porębie, zmienionego uchwałą nr LVIII/641/18 Rady Miejskiej w Szklarskiej Porębie z dnia 29 czerwca 2018 r.

Celem działania ośrodka jest wspieranie osób i rodzin zamieszkujących Szklarską Porębę w wysiłkach zmierzających do uzyskania samodzielności i do życia w warunkach nieuwłaczających godności człowieka. Ponadto celem ośrodka jest wzmoczenie opieki nad dziećmi i innymi osobami znajdującymi się w trudnej sytuacji rodzinnej, społecznej i ekonomicznej z powodu alkoholizmu, narkomanii, przemocy w rodzinie, wykluczenia społecznego czy też z powodu niemożności wyegzekwowania świadczeń alimentacyjnych.

Ośrodek realizuje zadania własne i zlecone gminie z zakresu pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych, świadczenia wychowawczego, Program Dobry Start, świadczenia funduszu alimentacyjnego, dodatków mieszkaniowych, prowadzi mieszkanie chronione a także udziela pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów. Ponadto podejmuje zadania wynikające z innych rządowych programów pomocy i ustaw, mających na celu ochronę poziomu życia osób i rodzin oraz wdraża działania wynikające z rozeznaczonych wśród społeczności lokalnej potrzeb.

Do zadań ośrodka należy:

- wspieranie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwienie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka;
- przyznawanie i realizowanie przewidzianych ustawą o pomocy społecznej świadczeń pieniężnych i niepieniężnych;
- realizacja rządowych programów pomocy społecznej i miejskich programów osłonowych;
- prowadzenie postępowania w sprawie świadczeń rodzinnych i wypłacanie tych świadczeń;
- prowadzenie postępowania z funduszu alimentacyjnego i wypłacanie tych świadczeń;
- prowadzenie postępowań wobec dłużników alimentacyjnych;
- wspieranie rodzin z trudnościami w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej i organizowanie pieczy zastępczej;
- prowadzenie postępowania w sprawie pomocy materialnej dla uczniów o charakterze socjalnym;
- prowadzenie postępowań w sprawie dodatków mieszkaniowych;
- prowadzenie postępowań w sprawie zryczałtowanego dodatku energetycznego;
- prowadzenie mieszkania chronionego;
- realizacja ustawy o przeciwdziałaniu przemocy;

- prowadzenie obsługi Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- prowadzenie postępowania w sprawie zasiłku dla opiekuna i wypłacanie tego świadczenia;
- prowadzenie postępowania w sprawie świadczenia wychowawczego i wypłacanie tego świadczenia;
- prowadzenie postępowania w ramach programu Dobry start;
- realizacja programu Wspieraj Seniora;
- realizacja innych zadań wynikających z przepisów prawa.

Ośrodek realizuje także inne zadania, wynikające z rozeznaczonych potrzeb, a w szczególności:

- udzielanie mieszkańcom miasta informacji o przysługujących im uprawnieniach, w tym z zakresu pomocy społecznej;
- udzielanie mieszkańcom miasta informacji o przysługujących im świadczeniach realizowanych w ramach ustawy o świadczeniach rodzinnych, a także w ramach ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów oraz ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci;
- organizowanie i prowadzenie innego specjalistycznego poradnictwa w tym poradnictwa psychologicznego i poradnictwa prawnego;
- organizowanie społeczności lokalnej w tym prowadzenie działań integrujących i aktywizujących środowisko mieszkańców Szklarskiej Poręby;
- udzielanie pomocy w integrowaniu ze środowiskiem lokalnym osobom opuszczającym zakłady karne, niektóre rodzaje placówek opiekuńczo-wychowawczych, resocjalizacyjnych, zakłady dla nieletnich i rodziny zastępcze;
- rozwijanie nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb;
- realizowanie programu AS-Aktywny Senior oraz zadań z obszaru pomocy społecznej wynikających z innych przyjętych w gminie programów;
- prowadzenie działań związanych z Kartą Dużej Rodziny;
- prowadzenie i koordynowanie placówek wsparcia dziennego;
- udzielanie pomocy w postaci pracy socjalnej mieszkańcom Szklarskiej Poręby bez względu na ich dochód;
- podejmowanie działań profilaktycznych, w szczególności ukierunkowanych na dzieci i młodzież;
- prowadzenie i koordynowanie działań Klubu Integracji Społecznej;
- prowadzenie i koordynowanie działań Klubu Wolontariatu;
- prowadzenie i koordynowanie działań Punktu Informacyjno - Konsultacyjnego
- obsługa administracyjno -organizacyjna Zespołu Interdyscyplinarnego;
- przygotowanie i realizacja projektów dofinansowywanych ze środków zewnętrznych, w tym z Europejskiego Funduszu Społecznego.

Zadania wynikające z obowiązujących przepisów realizuje zespół pracowników zatrudnionych w czterech jednostkach znajdujących się w strukturach MOPS:

1. Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, ul. Jedności Narodowej 11;
2. Klubu Integracji Społecznej, ul. Kolejowa 22/1;
3. Świetlicy Środowiskowo Terapeutycznej „Cegielka”, ul. Kolejowa 22;
4. Świetlicy Środowiskowej „Plus”, ul. Słowackiego 13,

Ośrodkiem kieruje i reprezentuje go na zewnątrz dyrektor, który odpowiada za jego działalność oraz prawidłową realizację powierzonych zadań. W strukturach MOPS znajdują się następujące samodzielne stanowiska, działy i jednostki:

- Główny administrator ds. organizacyjnych i pomocy społecznej -GA
- Dział Pomocy Środowiskowej –DPŚ
- Dział Świadczeń Rodzinnych – DŚR
- Dział finansowo-księgowy – DFK
- Sekretariat - S
- Dział Obsługi –DO
- Klub Integracji Społecznej – KIS
- Placówki wsparcia dziennego - świetlice Plus i Cegielka –PWDZ

Przedstawiciele ośrodka są członkami: Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Społecznej Komisji Mieszkaniowej, Zespołu ds. monitoringu i aktualizacji przyjętych w gminie programów wsparcia (Zarządzenie Nr 0050. 49.I 2015 Burmistrza Szklarskiej Poręby z dnia 4.02.I 2015); Zespołu Interdyscyplinarnego, zespołu redagującego biuletyn miejski i innych stałych oraz powoływanych doraźnie.

Przedstawiciele ośrodka współpracują z Komisjami Rady Miejskiej oraz z istniejącymi na terenie Szklarskiej Poręby instytucjami, organizacjami społecznymi, Kościołem Katolickim, innymi kościołami i związkami wy-

znaniowymi, fundacjami, stowarzyszeniami, pracodawcami oraz osobami prawnymi i fizycznymi w celu realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej.

W obszarze zadań ustawowych kluczowym zadaniem pracowników ośrodka jest pomoc społeczna. Jest ona udzielana osobom i rodzinom, w szczególności z powodu:

- ✓ ubóstwa,
- ✓ sieroctwa,
- ✓ bezdomności,
- ✓ bezrobocia,
- ✓ niepełnosprawności,
- ✓ długotrwałej lub ciężkiej choroby,
- ✓ przemocy w rodzinie,
- ✓ potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności,
- ✓ bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych,
- ✓ braku umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo – wychowawcze,
- ✓ trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego,
- ✓ alkoholizmu lub narkomanii,
- ✓ zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej,
- ✓ klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Pomoc społeczna realizowana jest w ramach pracy socjalnej grupowej i środowiskowej, jednocześnie ukierunkowana jest na pracę indywidualną z rodziną i osobami znajdującymi się w trudnej sytuacji życiowej i materialnej. Różnego rodzaju świadczenia udzielane są po wnikliwej analizie każdego zgłoszonego przypadku, na podstawie wywiadu środowiskowego przeprowadzonego przez pracownika socjalnego.

Pomoc udzielana jest w formie pieniężnej, w naturze, usługach i pracy socjalnej. Świadczenia mają charakter stały, okresowy lub jednorazowy. Świadczenia w postaci pracy socjalnej udzielane są na każdy wniosek lub pozyskaną informację o konieczności udzielenia wsparcia i nie są poprzedzane wywiadem środowiskowym. Pomoc w postaci pracy socjalnej, polega między innymi na:

- ✓ udzielaniu poradnictwa,
- ✓ kierowaniu do specjalistów działających w Punkcie Interwencji Kryzysowej,
- ✓ pomocy w wypełnianiu dokumentacji,
- ✓ wydawaniu zaświadczeń,
- ✓ sporządzaniu wywiadów alimentacyjnych,
- ✓ sporządzaniu informacji na wniosek Burmistrza Szklarskiej Poręby i innych podmiotów określonych w ustawie o pomocy społecznej
- ✓ przeprowadzaniu interwencji w rodzinach (w tym kierowaniu na mediacje)
- ✓ pomocy dla ofiar przemocy w rodzinie – procedura „Niebieskiej karty”
- ✓ kierowaniu osób do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- ✓ wszelkie działania wynikające ze Strategii integracji i rozwiązywania problemów społecznych.

Struktura i zadania placówek wsparcia dziennego – świetlice opiekuńcza Plus i specjalistyczna „Cegielka”

Obie funkcjonujące w strukturach ośrodka pomocy świetlice są placówkami opiekuńczo-wychowawczymi wsparcia dziennego prowadzącymi działania o charakterze opiekuńczym („Plus”) i specjalistyczno-opiekuńczym („Cegielka”).

Wsparciem objęte są wszystkie dzieci potrzebujące opieki ze szczególnym uwzględnieniem osób z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym, także z uwagi na alkoholizm rodziców, trudną sytuację życiową czy problemy i dysfunkcje (niepełnosprawność, długotrwała choroba, przemoc domowa, niskie kompetencje wychowawcze rodziców itp.).

Świetlice wspomagają funkcje rodziny poprzez prowadzenie zajęć 5 razy w tygodniu w godzinach od 14.00 do 18.00 (zgodnie ze społecznym zapotrzebowaniem), w trakcie których dzieci

korzystają między innymi z posiłków, pomocy w rozwiązywaniu problemów dnia codziennego oraz z zajęć specjalistycznych prowadzonych przez wykwalifikowanych pracowników (socjoterapeutkę, psychologa, specjalistę ds. uzależnień, pedagoga).

Świetlice „Plus” i „Cegiełka” stwarzają warunki do:

- ✓ fizycznego, psychicznego i poznawczego rozwoju dziecka;
- ✓ poszanowania podmiotowości dziecka, wysłuchiwanie jego zdania i w miarę możliwości uwzględnienia jego wniosków we wszelkich dotyczących go sprawach oraz informowania dziecka o podejmowanych wobec niego działaniach;
- ✓ zapewnienia poczucia bezpieczeństwa;
- ✓ dbałość o poszanowanie i podtrzymanie związków emocjonalnych dziecka z rodzicami i z innymi osobami, zarówno spoza placówki wsparcia dziennego, jak i przebywającymi lub zatrudnionymi w tych placówkach;
- ✓ uczenia nawiązywania więzi uczuciowych oraz związków interpersonalnych;
- ✓ poszanowania potrzeb religijnych dziecka;
- ✓ zapewnienia dzieciom warunków sprzyjających utrzymywaniu osobistych kontaktów z rodziną;
- ✓ uczenia poszanowania tradycji i ciągłości kulturowej;
- ✓ uczenia planowania i organizowania codziennych zajęć stosowanie do wieku dziecka;
- ✓ uczenia organizowania czasu wolnego, w tym uczestnictwa w zajęciach kulturalnych, rekreacyjnych i sportowych;
- ✓ kształtowania u dzieci nawyków i uczenia zachowań prozdrowotnych;
- ✓ przygotowania dzieci do ponoszenia odpowiedzialności za własne postępowanie oraz uczenia samodzielności w życiu;
- ✓ wyrównania deficytów rozwojowych dzieci;
- ✓ uzgadniania istotnych decyzji dziecka z jego rodzicami lub opiekunami prawnymi.

Zadania wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz regulaminów placówek realizowane były w 2020 roku w ograniczonym zakresie, z uwagi na ogólnokrajowe obostrzenia wynikające z pandemii.

Zadania Klubu Integracji Społecznej

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej część działalności statutowej realizuje w Klubie Integracji Społecznej w Szklarskiej Porębie Dolnej, przy ulicy Kolejowej 22. Klub Integracji Społecznej - to jednostka organizacyjna, której celem jest realizacja działań umożliwiających udzielenie indywidualnym osobom oraz ich rodzinom pomocy w odbudowywaniu i podtrzymywaniu umiejętności uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej, w powrocie do pełnienia ról społecznych w miejscu zamieszkania, miejscu pobytu lub w miejscu pracy oraz w podniesieniu kwalifikacji zawodowych. Klub Integracji Społecznej to też jednostka udzielająca wsparcia w integrowaniu się grup osób o podobnych problemach życiowych, pomagająca w samoorganizowaniu się, w podejmowaniu przez nich wspólnych inicjatyw i przedsięwzięć w zakresie aktywizacji zawodowej. Klub jest otwarty na potrzeby lokalnego środowiska, stara się dopasować zakresem świadczonych usług do potrzeb zdefiniowanych grup podwyższonego ryzyka. Koordynacją działań w KIS zajmuje się pracownik zatrudniony na stanowisku instruktora reintegracji zawodowej i społecznej -organizator społeczności lokalnej.

W 2020 roku w KIS, z uwagi na pandemię, odbywały się głównie zajęcia wynikające z realizacji projektu *Aktywni, zintegrowani, silniejsi – szansą na przyszłość*, realizowane w małych grupach z zachowaniem wytycznych Sanepid odnoszących się do tego rodzaju form udzielanego wsparcia.

Ośrodek pomocy organizuje także pracę Punktu Informacyjno – Konsultacyjnego. Organizacja pracy PIK polega na:

- ogłoszeniu naborów na usługi specjalistyczne: prawnika, interwenta kryzysowego, psychologa, terapeuty uzależnień, socjoterapeuty, trenera grupy wsparcia;
- podpisaniu umów z wyłonionymi specjalistami;
- nadzór nad realizacją umów zlecenia;
- wypłata wynagrodzeń za realizację zadań wynikających z ww umów;
- sprawozdawczość.

Ponadto ustala i nadzoruje wykorzystanie pomieszczeń punktu przez organizacje pozarządowe świadczące nieodpłatną pomoc mieszkańcom. Prowadzi obsługę administracyjną Miejskiej Komisji

Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Organizuje dostarczenie żywności dla najuboższych mieszkańców miasta w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa finansowanego ze środków Unii Europejskiej. Organizuje, to znaczy: zawiera umowę z Bankiem Żywności we Wrocławiu, organizuje raz w miesiącu transport tej żywności, jej rozładunek, paczkowanie, wydawanie osobom uprawnionym do jej otrzymania (ustala uprawnienia) oraz wykonuje sprawozdania z dystrybucji żywności.

W ramach PIK organizowane są także cykliczne lub doraźne spotkania i szkolenia różnych grup, środowisk i komisji.

ANALIZA SWOT DLA CAŁEJ SPOŁECZNOŚCI SZKLARSKIEJ PORĘBY

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
międzynarodowe sąsiedztwo – teren przygraniczny skutkujący wymianą towarową i możliwościami podjęcia pracy	niewystarczające rozwiązania komunikacyjne wewnątrz miasta oraz brak obwodnicy kierującej ruch poza jego obręb
atrakcyjność bazy i oferty dla turystów	niewystarczająca współpraca pomiędzy JST, a przedsiębiorcami, drobnymi rzemieślnikami
działalność turystyczna prowadzona przez lokalnych przedsiębiorców	wysokie koszty życia i utrzymania rodziny – w tym droga woda oraz wywóz nieczystości
dobrze rozwinięty kapitał społeczny - duża liczba stowarzyszeń	niewystarczająca ilość niskokosztowych mieszkań na wynajem długoterminowy
relatywnie wysoka aktywność społeczna i duża ilość inicjatyw społecznych	ograniczone perspektywy zawodowe oraz mieszkaniowe dla powracającej do Szklarskiej Poręby młodzieży po studiach wyższych
duży potencjał tkwiący w obszarze twórczości artystycznej (malarzkiej, rzeźbiarskiej, literackiej), wynikający z ilości twórców tu działających oraz z funkcjonowania Kolonii Artystycznej	nadwątlone/rozluźnione w wyniku COVID -19 więzi rodzinne i społeczne
istniejąca bardzo dobra infrastruktura sportowa	niewielki poczucie odpowiedzialności za własność wspólną przejawiające się małą dbałością o otoczenie i niewielkim poszanowaniem wspólnego mienia
zróżnicowana i szeroka oferta MOKSIAL	stereotypy pokutujące w społeczności, m.in.: odpowiedzialności samorządu a własnej za rozwój miasta
stosunkowo duża ilość obiektów służby zdrowia	spadająca aktywność społeczna młodych ludzi
rosnąca dostępność do sieci dyskontów z tańszą ofertą produktową	występowanie zjawiska nielegalnego zatrudnienia szczególnie cudzoziemców
	nieopodatkowana, nieujawniana sprzedaż miejsc w apartamentowcach, hotelach, pensjonatach i sklepach
	brak Młodzieżowej Rady Miasta
SZANSE	ZAGROŻENIA
nowe rozdanie środków unijnych na lata 2021-2027 i wykorzystanie ich dla celów integracji oraz rozwoju społeczności lokalnej	mała ilość środków zewnętrznych/ unijnych dla województwa dolnośląskiego
utrzymanie rosnącej tendencji w zakresie rodzinnych i aktywnych form spędzania czasu	niewystarczająca infrastruktura drogowa i parkingowa, hamująca rozwój ruchu turystycznego
współpraca transgraniczna z Czechami i Niemcami	występowanie zjawiska nielegalnego zatrudnienia
zainteresowanie inwestorów spoza Szklarskiej Poręby w działalność na terenie miasta	szybko zmieniające się zapotrzebowania na konkretne zawody i niedostosowanie systemu edukacji do ww. potrzeb

wspólna z Urzędem Marszałkowskim inwestycja sportowa w Szklarskiej Porębie Jakuszykach – przełożenie na nowe miejsca pracy	wzrost aktów przemocy domowej w wyniku separacji osób i rodzin wywołanej pandemią
preferencje dla OZE (odnawialnych źródeł energii) i program Czyste Powietrze	utrwalenie modelu rodziny 2+1 lub 1+1
wspólna promocja miejscowości Karkonoszy i Gór Izerskich, min. poprzez członków LGD	kolejne zadania nakładane przez władze krajowe, regionalne i lokalne na ośrodki pomocy społecznej
wykorzystanie potencjału infrastruktury PKP – remont dworca z uwzględnieniem miejsc na działania prospołeczne i unowocześnienie taboru oraz promocja połączeń kolejowych, także transgranicznych	dalszy wzrost liczby osób starszych i samotnych
stworzenie enklawy dla rzemieślników i ginących zawodów – wsparcie finansowe i traktowanie tej działalności jako lokalny folklor i nawiązanie do tradycji tego terenu – np. szklarstwo, hutnictwo, transport konny, sanie itp.	brak perspektyw oraz interesujących ofert dla młodych, który powstrzymałby ich przed migracją do większych aglomeracji
droga szybkiego ruchu – skrócenie czasu dojazdu z Warszawy, Poznania	ograniczenia w uzyskiwaniu zezwoleń na dostawę gazu dla indywidualnych odbiorców blokujące budownictwo jednorodzinne
wzrost mobilności zawodowej i rozwój pracy zdalnej przyspieszony pandemią	długofalowe następstwa – przede wszystkim społeczne – narzuconej w wyniku COVID-19 separacji osób i rodzin, w tym spadek kompetencji społecznych młodych ludzi

**ANALIZA SWOT
DLA ŚRODOWISK WRAŻLIWYCH I ZAGROŻONYCH WYKLUCZENIEM
(w tym rodzin z dziećmi, seniorów, osób z niepełnosprawnością, bezrobotnych)**

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
oferta edukacyjna i wychowawcza na terenie miasta od żłobka do liceum	niewystarczająca ilość specjalistów w POZ
istniejące na terenie miasta świetlice szkolne i placówki wsparcia dziennego - świetlice Plus i Cegiełka	zbyt mała oferta rehabilitacji seniorów
bezpłatne przedszkola	wysokie koszty życia w mieście, w tym trudności ze znalezieniem tańszych mieszkań pod najem długoterminowy
szeroka oferta opiekuńcza, edukacyjna, wychowawcza, kulturalna oferowana przez szkoły, MOPS i świetlice Plus i Cegiełka, Klub Integracji Społecznej, MOKSIAL	ograniczona oferta mieszkań komunalnych
remont PKP z przeznaczeniem części pomieszczeń na ofertę kulturalną	stosunkowo nieduże zainteresowanie młodzieży wolontariatem społecznym, osłabione jeszcze przez pandemię
szkoła sportowa edukująca młode pokolenie w duchu sportu i walki <i>fair play</i>	brak domu dziennego pobytu dla seniorów
bogata oferta spędzania czasu wolnego na powietrzu tj. orliki, korty, siłownia zewnętrzna, skatepark	słaba kondycja finansowa organizacji pozarządowych (brak środków własnych) uniemożliwiająca wnoszenie wkłady

	własnego do projektów
rozwinięta infrastruktura placówek służby zdrowia (2 przychodnie, szpital, ZOL)	słabo rozwinięta/zdiagnozowana sieć wsparcia sąsiedzkiego
funkcjonujące organizacje pozarządowe i kluby sportowe zajmujące się młodzieżą i dziećmi	niewystarczające poczucie obowiązku oraz nieznaną postawą rodzin seniorów wobec JST odnośnie umieszczenia i opłacania pobytu najstarszego członka rodziny w DPS
funkcjonujące na terenie miasta stowarzyszenia i organizacje senioralne (PKPS, ZERI, ZKIBWPRP, Senior 60)	ograniczony przepływ informacji na temat świadczonych usług na rzecz osób starszych lub niepełnosprawnych
Uniwersytet Trzeciego Wieku „Jeszcze Młodzi”	niewystarczająca ilość tanich połączeń w komunikacji miejskiej w gminie umożliwiającej przemieszczanie się osobom starszym
rozwinięta infrastruktura służby zdrowia	bariery architektoniczne w miejscach ważnych z dla seniorów
prężnie działająca i zaangażowana Rada Seniorów	sezonowy charakter lokalnych ofert pracy
Program Aktywny Senior	powielanie przez młodzież „sposobu rodziców na życie”, w tym niefrasobliwego podejścia do pracy i nawykowego korzystania z pomocy społecznej
projekty dofinansowane ze środków unijnych realizowane przez ośrodek pomocy mające na celu aktywizację osób bezrobotnych	jednorodność ofert zatrudnienia (turystyka) oraz dominacja stanowisk pracy dla osób o niskich kwalifikacjach i niskich zarobkach (personel pomocniczy kuchni w obiektach gastronomicznych i hotelarskich, personel gospodarczy)
projekty dofinansowane ze środków krajowych realizowane przez ośrodek pomocy mające na celu aktywizację osób bezrobotnych	dominujący usługowy charakter rynku pracy oraz zatrudnienie w rodzinnych firmach sprzyjające małej liczbie zatrudnianych spoza rodziny
rocznie realizowane prace społecznie użyteczne	
możliwość pozyskania środków na założenie działalności gospodarczej z PUP	
szeroka i zróżnicowana oferta miejsc pracy w PUP – na jednego bezrobotnego mieszkańca Szklarskiej Poręby przypada 4,8 oferty (stan na 2020 rok)	
DPS dla 63 dzieci i młodzieży z niedorozwojem intelektualnym, wyłącznie dziewcząt, funkcjonujący na terenie miasta	
Sudecki Dom Seniora "Słoneczna Polana" działający na podstawie zezwolenia Wojewody Dolnośląskiego na prowadzenie placówki zapewniającej całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym	
SZANSE	ZAGROŻENIA
Polityka rządu ukierunkowana na wsparcie rodziny, w tym utrzymanie programu Rodzina 500 +, Dobry Start,	wzrastające zagrożenie uzależnieniami wynikające, między innymi z łatwej dostępności do narkotyków i środków psychoaktywnych
doskonalenie lokalnych, regionalnych i	pogłębiający się kryzys wartości związanych z

krajowych systemów kompleksowego wsparcia rodziny	rodziną, pracą, małą ojczyzną
wzrastająca ilość ofert pracy dla osób starszych oraz z osób niepełnosprawnością	rozluźnianie więzi rodzinnych
realizacja programów pomocowych przez ośrodki pomocy - żywność dla najbardziej potrzebujących	ograniczona i mało skuteczna edukacja kadr oświaty w zakresie rozpoznawania symptomów przemocy domowej, objawów bycia ofiarą hejtu i depresji u młodzieży oraz szybkiego reagowania na ich pierwsze oznaki
waloryzacja rent i emerytur oraz jednorazowe świadczenia np. 13 emerytura	niekorzystna struktura demograficzna miasta
uruchomienie dziennego domu pomocy dla seniorów	zmieniający się model spędzania czasu wolnego przez dzieci i młodzież (dominacja aktywności w świecie wirtualnym aniżeli rzeczywistym),
rozwój i promocja wolontariatu senioralnego	zanik więzi sąsiedzkich, powodujących izolację i osamotnienie seniorów
możliwość kontynuowania aktywności zawodowej przez osoby starsze	przenoszenie odpowiedzialności za opiekę nad seniorami z członków rodziny na instytucje (JST, ZOL, DPS)
rozwój systemu usług opiekuńczych	emigracja osób młodych członków rodzin i zanik więzi oraz poczucia odpowiedzialności za seniorów
zwiększenie ilości miejsc w ZOL dla mieszkańców miasta	niskie dochody osób starszych
realizacja kolejnych zadań wynikających z programu Aktywny Senior, w tym Taxi dla Seniora	wysokie koszty pobytu osób starszych w DPS
specjalny zasiłek opiekuńczy dla osób starszych i niskie kryteria dochodowe uprawniające do jego otrzymania	niedostosowanie infrastruktury i kanałów komunikacji do potrzeb osób z niepełnosprawnościami oraz starszych
rozwój zdalnych form pracy i w ślad za tym zmieniające się prawo	starzenie się kadr pomocy społecznej oraz niewielkie zainteresowanie młodych ludzi małą prestiżową i źle płatną pracą na rzecz innych
wzrost mobilności zawodowej	wadliwe ustawodawstwo dotyczące kształcenia i zatrudniania pracowników ośrodków pomocy społecznej a szczególnie pracowników socjalnych
wzrost świadomości pracodawców, skutkujący zawieraniem umów o pracę	niedostosowanie oferty edukacyjnej w regionie do potrzeb rynku pracy
Wzrost kwoty świadczenia pielęgnacyjnego	wzrost liczby zwalnianych pracowników w wyniku przedłużających się obostrzeń związanych z COVID-19
	wzrastająca liczba osób z zaburzeniami psychicznymi, niezrozumienie ich potrzeb, nietolerancja oraz niewielkie wsparcie ze strony społeczności

Rozdział 3 PLAN STRATEGICZNY

Podczas tworzenia poprzedniej wersji *Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Szklarskiej Poręby na lata 2016-2020* określono misję i wizję społeczności Szklarskiej Poręby. Wówczas wizję i misję ukształtowano z uwzględnieniem rekomendacji wynikających z diagnozy obecnej sytuacji społecznej oraz mając na względzie potencjał samych mieszkańców, możliwości samorządu i

szanse rysujące się w perspektywie najbliższych lat. Obie –wizja i misja są wciąż aktualne dlatego znalazły się również w wersji dokumentu odzwierciedlającego politykę społeczną w latach 2021 -2026.

WIZJA

Aktywni, świadomi i kreatywni obywatele z silnym poczuciem tożsamości lokalnej opartej na bogatej historii miasta, zjednoczeni we wspólnym działaniu na rzecz rozwoju Szklarskiej Poręby jako miejsca realizacji marzeń i aspiracji mieszkańców.

MISJA

Samorząd Szklarskiej Poręby podejmując działania zmierzające do urzeczywistnienia wizji społeczności Szklarskiej Poręby, będzie kładł nacisk na:

- ✓ zrównoważony rozwój wszystkich grup społecznych;
- ✓ zbudowanie zaufania społecznego, między innymi poprzez partnerskie relacje, otwartość na innych, ich potrzeby i inicjatywy;
- ✓ współdecydowanie w ważnych i w bieżących sprawach miasta;
- ✓ dotarcie do osób biernych, ich zaktywizowanie oraz wspieranie w procesie aktywnego, kreatywnego i świadomego uczestnictwa w życiu miasta;
- ✓ zintegrowanie społeczności poprzez uruchomienie połączeń:
 - ❖ mentalnych, opartych na relacjach międzyludzkich np.: wytworzenie nawyków wspólnego spędzania czasu przy okazji uroczystości miejskich, lub w przyjaznej przestrzeni wspólnej, np. w odremontowanym MOKSIAL-u,
 - ❖ fizycznych poprzez nowe miejskie połączenia autobusowe,
 - ❖ w wirtualnej przestrzeni, między innymi forum wymiany myśli i doświadczeń – przekazywanych w sposób jawny;
- ✓ kształtowanie odpowiednich postaw prospołecznych - od najmłodszych pokoleń, w tym poprzez czerpanie wzorców z lokalnej tradycji i historii, sięganie do wartości ważnych dla społeczności oraz upowszechnianie ich poprzez edukację i aktywny udział w kulturalnym życiu miasta;
- ✓ akceptację różnic i wykorzystanie ich potencjału do realizacji wizji zasobnej społeczności, dla której Szklarska Poręba jest domem.

Wizja oraz sposób działania samorządu i podmiotów Szklarskiej Poręby na równi z potrzebami mieszkańców i możliwościami gminy, wpływają na określanie celów, zadań oraz wskaźników monitorujących ich osiągnięcie w niniejszej strategii.

Podobnie jak nie uległa dewaluacji wizja oraz misja, tak i część celów pozostaje niezmienną. Przeformułowaniu uległa ich hierarchia oraz część zadań.

CELE STRATEGICZNE, OPERACYJNE, DZIAŁANIA

CEL STRATEGICZNY 1 : PRAWIDŁOWO FUNKCJONUJĄCA RODZINA Z DZIEĆMI, ŚWIADOMA MOŻLIWOŚCI KORZYSTANIA Z OFERTY WSPARCIA SPOŁECZNEGO I INSTYTUCJONALNEGO				
CELE OPERACYJNE I DZIAŁANIA	REALIZATORZY	TERMIN REALIZACJI	WSKAŹNIKI	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA
1.1 Koordynacja działań diagnostycznych, profilaktycznych i wspierających funkcjonowanie młodych rodzin z dziećmi				
1.1.1 diagnozowanie sytuacji dziecka i rodziny, mieszkańców Szklarskiej Poręby	placówki oświatowo – wychowawcze; MOPS; placówki wsparcia dziennego;	na bieżąco w ramach kompetencji poszczególnych podmiotów	liczba badań/analiz	środki własne gminy, w tym tzw. alkoholowe; środki własne podmiotów prowadzących badania w ramach kompetencji; środki zewnętrzne, w tym UE;
1.1.2. współpraca z instytucjami działającymi na rzecz rodzin, w zakresie profilaktyki i wspierania rodzin z dziećmi	placówki oświatowe (pedagodzy); Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna; KIS; MOPS (w tym asystent rodziny); placówki wsparcia dziennego; MKRPA	na bieżąco	liczba rodzin objętych wsparciem w ramach współpracy	środki własne gminy; środki własne podmiotów; środki zewnętrzne, w tym UE;
1.1.3 aktualizacja i realizacja programu wspierania rodziny	zespół ekspertów – przedstawicieli podmiotów działających na rzecz dziecka i rodziny	2021 -2022	zaktualizowany dokument uchwała wprowadzająca dokument do realizacji	środki własne gminy środki zewnętrzne, w tym UE;
1.1.4 aktualizacja programu osłonowego w zakresie dożywiania	zespół ekspertów – przedstawicieli podmiotów działających na rzecz dziecka i rodziny	2021	zaktualizowany dokument uchwała wprowadzająca dokument do realizacji	środki własne gminy
1.2. Wspieranie wszechstronnego rozwoju dzieci i młodzieży w prawidłowym funkcjonowaniu w rodzinie i społeczności				
1.2.1. wdrażanie zajęć i	placówki oświatowo –	na bieżąco	liczba zajęć i programów.	środki własne gminy, w tym tzw.

programów profilaktycznych, edukacyjnych i wychowawczych	wychowawcze; MOKSIAL; MOPS w tym placówki wsparcia dziennego - świetlice ;organizacje pozarządowe;		liczba dzieci uczestniczących w zajęciach i programach.	alkoholowe; środki krajowe; środki własne podmiotów; środki zewnętrzne, w tym UE;
1.2.2. wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży poprzez zajęcia wyrównawcze, pozalekcyjne	placówki oświatowo – wychowawcze; MOKSIAL; MKRPA, placówki wsparcia dziennego - świetlice; organizacje pozarządowe;	na bieżąco	liczba zajęć wyrównawczych, pozalekcyjnych, liczba dzieci korzystających z zajęć wyrównawczych, pozalekcyjnych	środki własne gminy, w tym tzw. alkoholowe; środki krajowe; środki własne podmiotów; środki zewnętrzne, w tym UE;
1.2.3. organizacja kolonii profilaktycznych, półkolonii i ferii zimowych i zapewnienie nieodpłatnego uczestnictwa dzieciom tego potrzebującym	MOPS poprzez placówki wsparcia dziennego; MOKSIAL; organizacje pozarządowe;	rocznie w okresie ferii i wakacji	liczba zorganizowanych kolonii, półkolonii i ferii; liczba dzieci uczestniczących w koloniach, półkoloniach i feriach	środki własne gminy, w tym tzw. alkoholowe; środki krajowe; środki własne podmiotów; środki zewnętrzne, w tym UE;
1.2.4. kształtowanie i rozwój kompetencji obywatelskich dzieci i młodzieży poprzez promocję wolontariatu i wspieranie samorządności młodych	MOPS poprzez placówki wsparcia dziennego – świetlice <i>Plus i Cegielka</i> ; placówki oświatowo – wychowawcze; MOKSIAL; KIS; organizacje pozarządowe; władze samorządowe;	na bieżąco	liczba zorganizowanych wydarzeń z udziałem wolontariuszy i przedsięwzięć promujących samorządność młodych; liczba młodych wolontariuszy;	środki własne gminy, w tym tzw. alkoholowe; środki krajowe; środki własne podmiotów; środki zewnętrzne, w tym UE;
1.2.5. włączenie rodziców do współpracy z podmiotami z terenu Szklarskiej Poręby poprzez zwiększenie uczestnictwa rodziców w przedsięwzięciach tych podmiotów	MOPS; MOKSIAL; placówki wsparcia dziennego; placówki oświatowo – wychowawcze; Dom Dziecka; KIS; organizacje pozarządowe;	na bieżąco	liczba rodziców zaangażowanych w działania podmiotów	środki własne gminy, w tym tzw. alkoholowe; środki krajowe; środki własne podmiotów; środki zewnętrzne, w tym UE;
1.2.6 budowa profilaktycznego <i>Ogrodu wyobraźni</i> jako miejsca	Rada Miejska i Miasto Szklarska Poręba, MOKSIAL, MKRPA, MOPS	2021- 2026	liczba oddanych do użytku miejsc w ramach etapowego tworzenia Ogrodu	środki własne gminy, w tym tzw. alkoholowe; środki zewnętrzne, w tym UE;

integracji i pobudzania kreatywności			liczba programów profilaktycznych integracyjnych, edukacyjnych i kulturalnych w nim przeprowadzonych	
1.3 Wspieranie rodziny w jej prawidłowym funkcjonowaniu oraz tworzenie warunków pozwalających godzić życie rodzinne z życiem zawodowym				
1.3.1. edukowanie rodziców w prawidłowym pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych	MOPS i placówki wsparcia dziennego –światlice <i>Plus</i> oraz <i>Cegielka</i> ; placówki oświatowe; Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna	na bieżąco	liczba działań edukacyjnych skierowanych do rodziców; liczba rodziców uczestniczących w działaniach edukacyjnych;	środki własne gminy, w tym tzw. alkoholowe; środki krajowe; środki własne podmiotów; środki zewnętrzne, w tym UE;
1.3.2. utrzymanie dostępności i rozwijanie jakości wsparcia specjalistycznego w tym, psychologicznego, logopedycznego, pedagogicznego i prawnego dla rodzin w Punkcie Informacyjno - Konsultacyjnym i innych podmiotach z terenu Szklarskiej Poręby	MOPS, MKRPA, placówki oświatowe i wychowawcze; Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna, organizacje pozarządowe, placówki wsparcia dziennego	na bieżąco	liczba porad psychologicznych, pedagogicznych, prawnych, logopedycznych; liczba rodzin korzystających ze wsparcia	środki własne gminy, w tym tzw. alkoholowe; środki krajowe; środki własne podmiotów; środki zewnętrzne, w tym UE;
1.3.3. zapewnienie pomocy rodzinom znajdującym się w sytuacji trudnej lub kryzysowej, w tym poprzez przyznanie różnych form pomocy a także prowadzenie pracy socjalnej, mediacji, terapii, poradnictwa i konsultacji	MOPS, Zespół Interdyscyplinarny i grupy robocze, MKRPA, OTU Radzimowice; placówki wsparcia dziennego, KIS, mediator;	na bieżąco	Liczba rodzin uzyskujących pomoc finansową, rzeczową lub w postaci dożywiania liczba rodzin objętych wsparciem grup roboczych; liczba rodzin objętych pracą socjalną; ilość spotkań z mediatorem liczba osób korzystających z terapii, poradnictwa i	środki własne gminy, w tym tzw. alkoholowe; środki krajowe; środki własne podmiotów; środki zewnętrzne, w tym UE;

			konsultacji; liczba rodzin korzystających z mediacji liczba rodzin korzystających z innych form wsparcia, w tym z dożywiania dzieci	
1.3.4. wspieranie istniejących i nowopowstających grup samopomocowych i grup wsparcia dla rodziców mających problemy opiekuńczo-wychowawcze w celu odbudowy więzi wewnątrzrodzinnych	KIS, MOPS, Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna, placówki oświatowe;	na bieżąco	liczba grup samopomocowych i wsparcia liczba osób uczestniczących w grupach wsparcia i korzystających z porad	środki własne gminy, w tym tzw. alkoholowe; środki krajowe; środki własne podmiotów; środki zewnętrzne, w tym UE;
1.3.5. utrzymania poziomu dostępności do samorządowej opieki żłobkowej i przedszkolnej, do świetlic szkolnych i placówek wsparcia dziennego	Miasto Szklarska Poręba,	na bieżąco	liczba stworzonych form zwiększających dostępność, w tym liczba nieodpłatnych miejsc przedszkolach i żłobkach samorządowych	środki własne gminy;
CEL STRATEGICZNY 2:				
WYSOKA JAKOŚĆ ŻYCIA OSÓB STARSZYCH I NIEPEŁNOSPRAWNYCH				
CELE OPERACYJNE I DZIAŁANIA	REALIZATORZY	TERMIN REALIZACJI	WSKAŹNIKI	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA
2.1. Stworzenie systemu wsparcia osób starszych, chorych i niepełnosprawnych w ich środowisku				
2.1.1 diagnozowanie sytuacji osób starszych, chorych i niepełnosprawnych oraz ich potrzeb	MOPS, podmioty lecznicze i rehabilitacyjne, Związek Emerytów i Rencistów i Inwalidów, Stowarzyszenie Senior 60+; UTW, Urząd Miejski, PKPS, ZKIBWPRP;	2025 uogólnione badanie cząstkowe badania – cyklicznie w miarę potrzeb i kompetencji poszczególnych podmiotów	liczba przeprowadzonych badań/analiz	środki własne gminy, środki podmiotów środki zewnętrzne, w tym UE;

2.1.2. promocja i rozwój środowiskowych form opieki: usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, grupy samopomocowe, grupy wsparcia	MOPS, podmioty lecznicze i rehabilitacyjne; Związek Emerytów i Rencistów i Inwalidów, Stowarzyszenie Senior 60+; UTW, Urząd Miejski, PKPS, ZKiBWPRP;	na bieżąco	liczba funkcjonujących środowiskowych form opieki: usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, grupy samopomocowe, grupy wsparcia liczba osób korzystających: z usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych, grup samopomocowych, grup wsparcia	środki własne gminy, środki podmiotów środki zewnętrzne, w tym UE;
2.1.3. zapewnienie wsparcia w formie finansowej i/lub w formie posiłku i/lub produktów spożywczych	MOPS, organizacje pozarządowe, grupy parafialne, kościoły i związki wyznaniowe	na bieżąco	liczba osób starszych / niepełnosprawnych otrzymujących: wsparcie finansowe, w formie posiłku i/lub produktów spożywczych	środki własne gminy, środki z budżetu państwa, środki podmiotów realizujących zadania środki zewnętrzne, w tym UE;
2.1.4. zapewnienie środków na umieszczanie osób starszych, niepełnosprawnych w Domach Pomocy Społecznej	Miasto Szklarska Poręba, MOPS	na bieżąco	kwota środków finansowych przeznaczonych na umieszczanie osób w DPS liczba osób starszych w DPS	Środki własne gminy
2.2. Tworzenie warunków do szerszego włączenia osób starszych i niepełnosprawnych w życie społeczne gminy poprzez likwidację barier społecznych i architektonicznych				
2.2.1. dostosowanie przestrzeni publicznej i mieszkań komunalnych i socjalnych do potrzeb osób niepełnosprawnych	Miasto Szklarska Poręba	na bieżąco	liczba zrealizowanych projektów dot. likwidacji barier architektonicznych	środki własne gminy, środki PFRON, środki zewnętrzne, w tym UE;
2.2.2. poprawa dostępności do podmiotów publicznych poprzez zwiększenie ilości dogodnych dla seniorów połączeń komunikacji miejskiej, uruchomienie <i>Taxi</i>	Miasto Szklarska Poręba, Rada Seniorów i Rada Miejska	na bieżąco	liczba dzieci niepełnosprawnych dowożonych do placówek oświatowych i/lub rehabilitacyjnych liczba umów dotyczących	środki własne gminy, środki PFRON, środki zewnętrzne, w tym UE;

dla Seniora oraz utrzymanie transportu dzieci niepełnosprawnych do placówek			organizacji transportu, w tym <i>Taxi dla Seniora</i>	
2.2.3. wspieranie inicjatyw łączących pokolenia, wzmacniających akceptację i tolerancję	MOKSIAL, przedszkola i szkoły, świetlice środowiskowe, biblioteka publiczna, organizacje pozarządowe, środowiska senioralne, parafie, MOPS, KIS	na bieżąco	liczba zrealizowanych inicjatyw	środki własne gminy, środki podmiotów, środki zewnętrzne, w tym UE;
2.2.4. promowanie <i>aktywnego starzenia się</i>	Rada Seniorów, UTW MOPS, MOKSIAL, podmioty służby zdrowia, przedszkola i szkoły, biblioteka publiczna, organizacje pozarządowe, środowiska senioralne, parafie,	na bieżąco	liczba inicjatyw promujących wizerunek aktywnych osób starszych	środki własne gminy, środki podmiotów, środki zewnętrzne, w tym UE;
2.2.5. promowanie i rozwój wolontariatu oraz pomocy sąsiedzkiej na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych	MOPS, organizacje pozarządowe, parafie, grupy parafialne, związki wyznaniowe	na bieżąco	liczba osób działających jako wolontariusze na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych; liczba akcji promujących wolontariat i pomoc sąsiedzką świadczoną na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych;	środki własne gminy, środki podmiotów realizujących zadanie, środki zewnętrzne, w tym UE;
2.2.6 realizacja programów ogólnopolskich i lokalnych, w tym programu Wspieraj Seniora oraz Miejskiego Programu Aktywny Senior	MOPS, Rada Seniorów, Urząd Miejski, organizacje pozarządowe	w czasie obowiązywania programu	liczba programów pomocowych liczba zadań zrealizowanych w ramach danego programu liczba osób uzyskujących wsparcie	środki własne gminy, środki podmiotów realizujących zadanie, środki zewnętrzne, w tym UE;
2.2.7 aktualizacja programu ochrony zdrowia psychicznego	zespół ekspertów – przedstawicieli podmiotów działających na rzecz	2022-2023	zaktualizowany dokument uchwała wprowadzająca dokument do realizacji	środki własne gminy,

	seniorów, osób niepełnosprawnych i rodziny			
CEL STRATEGICZNY 3: ZINTEGROWANY SYSTEM PROFILAKTYKI I INTERWENCJI				
CELE OPERACYJNE I DZIAŁANIA	REALIZATORZY	TERMIN REALIZACJI	WSKAŹNIKI	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA
3.1. Przeciwdziałanie uzależnieniom				
3.1.1. opracowanie i realizacja Miejskiego Programu Profilaktyki i Przeciwdziałania Alkoholizmowi oraz Narkomanii	MKRPA, MOPS, KIS, przedszkola i szkoły, placówki wsparcia dziennego - świetlice Plus i Cegiełka, organizacje pozarządowe, Punkt Informacyjny – Konsultacyjny, Ośrodek Terapii Uzależnienia Radzimowice, MOKSIAL, służba zdrowia,	rocznie	przygotowany program rocznie sprawozdania z rezultatami ilościowymi i jakościowymi	środki własne gminy, środki podmiotów
3.1.2 Diagnozowanie sytuacji w Szklarskiej Porębie pod kątem zagrożeń uzależnieniami i przemocą oraz edukowanie specjalistów i społeczności	MKRPA, MOPS, Punkt Informacyjny – Konsultacyjny, policja, staż miejska, Ośrodek Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia Radzimowice, organizacje pozarządowe, służba zdrowia,	na bieżąco	liczba przeprowadzonych diagnoz, analiz, sprawozdań liczba opracowanych i wdrożonych systemów monitorujących liczba upowszechnionych informacji liczba szkoleń	środki własne gminy, środki podmiotów, środki zewnętrzne
3.1.3. realizacja projektów/programów profilaktycznych oraz zajęć skierowanych do dzieci i młodzieży i seniorów promujących zdrowy styl życia bez używek	przedszkola i szkoły, placówki wsparcia dziennego, organizacje pozarządowe, MOW, MOKSIAL	na bieżąco	liczba projektów/programów profilaktycznych liczba dzieci i młodzieży korzystających z projektów/programów profilaktycznych liczba projektów/programów	środki własne gminy, środki podmiotów, środki zewnętrzne

			skierowanych do seniorów	
3.1.4. udzielanie pomocy osobom uzależnionym, współuzależnionym	MOPS, KIS, Punkt Informacyjno – Konsultacyjny ; Ośrodek Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia Radzimowice,	na bieżąco	liczba dostępnych form pomocy prawnej, psychologicznej, terapeutycznej i innych, liczba osób korzystających z poszczególnych form pomocy	środki własne gminy, środki podmiotów, środki zewnętrzne
3.2. Tworzenie skutecznego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony i pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie				
3.2.1. aktualizacja Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy	MKRPA, MOPS, przedszkola i szkoły, placówki wsparcia dziennego - świetlice Plus i Cegiełka, organizacje pozarządowe, MOKSIAL, Zespół Interdyscyplinarny, policja, służba zdrowia, Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna	2021-2022	zaktualizowany dokument uchwała wprowadzająca dokument do realizacji	środki własne gminy, środki podmiotów, środki zewnętrzne
3.2.2 diagnozowanie i monitorowanie sytuacji w Szklarskiej Porębie pod kątem występowania przemocy domowej i jej skutków	MKRPA, MOPS, przedszkola i szkoły, MOKSIAL, Zespół Interdyscyplinarny i grupy robocze, policja, służba zdrowia, dom dziecka, PPP,	na bieżąco	liczba przeprowadzonych diagnoz, analiz, sprawozdań	środki własne gminy i powiatu, środki podmiotów realizujących ustawowe zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy, środki zewnętrzne
3.2.3 informowanie i edukowanie, w tym realizacja programów i zajęć profilaktycznych skierowanych do dzieci i młodzieży m.in. z zakresu radzenia sobie ze złością i agresją oraz konstruktywnego	przedszkola i szkoły, placówki wsparcia dziennego - świetlice Plus i Cegiełka, organizacje pozarządowe, MKRPA, MOPS	na bieżąco	liczba realizowanych programów profilaktycznych liczba dzieci i młodzieży korzystających liczba godzin zajęć	środki własne gminy, środki podmiotów realizujących ustawowe zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy, środki zewnętrzne

rozwiązywania konfliktów				
3.2.4 realizacja procedury NiebieskieJ Karty	placówki oświatowe, służba zdrowia, MOPS, MKRPA, policja, kuratorzy społeczni, Zespół Interdyscyplinarny i grupy robocze,	na bieżąco	liczba niebieskich kart liczba służb realizujących procedurę liczba spraw rozpatrywanych przez grupy robocze i zespół interdyscyplinarny	środki własne gminy, środki podmiotów realizujących ustawowe zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy, środki zewnętrzne
3.2.5. udzielanie pomocy prawnej, psychologicznej, pedagogicznej, socjalnej dla osób doznających przemocy oraz zagrożonych przemocą, w tym zapewnianie schronienia a także pomocy domniemanym sprawcom przemocy	placówki oświatowe, Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna, Dom dziecka, służba zdrowia, MOPS, władze samorządowe, policja, kuratorzy społeczni i sądowi, Zespół Interdyscyplinarny i grupy robocze,	na bieżąco	liczba konsultacji prawnych, psychologicznych pedagogicznych. liczba rodzin objętych pracą socjalną i wsparciem asystenta rodziny liczba osób korzystających z mieszkania chronionego z uwagi na przemoc domową liczba interwencji podjętych w związku z przemocą przez MOPS, policję	środki własne gminy, środki podmiotów realizujących ustawowe zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy, środki zewnętrzne
CEL STRATEGICZNY 4:				
ZINTEGROWANY SYSTEM PRZECIWDZIAŁANIA ZJAWISKU WYKLUCZENIA SPOŁECZNEGO				
CELE OPERACYJNE I DZIAŁANIA	REALIZATORZY	TERMIN REALIZACJI	WSKAŹNIKI	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA
4.1. Wsparcie osób bezrobotnych i zagrożonych bezrobociem w procesie powrotu na rynek pracy				
4.1.1. diagnozowanie sytuacji i potrzeb osób wykluczonych oraz zagrożonych wykluczeniem, w tym cudzoziemców	MOPS, Klub Integracji Społecznej Powiatowy Urząd Pracy w Jeleniej Górze	na bieżąco	liczba diagnoz i analiz	środki własne gminy, środki podmiotów
4.1.2. przygotowanie i realizacja projektów socjalnych skierowanych do osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym	MOPS, Klub Integracji Społecznej,	na bieżąco	liczba przygotowanych i zrealizowanych projektów liczba uczestników liczba osób, które podniosły kwalifikacje lub kompetencje	środki własne gminy, środki podmiotów realizujących ustawowe zadania z zakresu wspierania osób i rodziny zagrożonych wykluczeniem społecznym, środki

cudzoziemców				zewnątrzne w tym środki UE
4.1.3. organizacja prac społecznie użytecznych	MOPS, Klub Integracji Społecznej, Powiatowy Urząd Pracy w Jeleniej Górze	na bieżąco	liczba osób skierowanych do PSU liczba osób, która ukończyła PSU	środki własne gminy, środki Powiatu Karkonoskiego
4.2. Wsparcie osób bezdomnych oraz ubogich				
4.2.1. wsparcie osób ubogich i bezdomnych pomocą finansową, rzeczową, pracą socjalną i poradnictwem specjalistycznym, w tym cudzoziemców	MOPS, PIK	na bieżąco	liczba osób zagrożonych ubóstwem korzystających z pomocy finansowej / rzeczowej / poradnictwa specjalistycznego	środki własne gminy, środki zewnętrzne w tym UE
4.2.2 wsparcie finansowe i pozafinansowe oraz w postaci dożywiania, rodzin z dziećmi zagrożonych wykluczeniem w tym, z uwagi na ubóstwo	MOPS, PIK, KIS	Na bieżąco	liczba rodzin z dziećmi korzystających ze wsparcia finansowego MOPS; liczba dzieci korzystających z rządowego programu <i>Posiłek w szkole i w domu</i> liczba rodziców korzystających z innych form wsparcia w tym z grup wsparcia i samopomocowych	środki własne gminy, środki podmiotów realizujących ustawowe zadania z zakresu wspierania osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym, środki zewnętrzne w tym środki UE
4.2.3. współpraca z organizacjami pozarządowymi i instytucjami w zakresie pomocy osobom bezdomnym	Miasto Szklarska Poręba, MOPS, organizacje pozarządowe, , policja, straż miejska,	na bieżąco	liczba przeprowadzonych akcji ukierunkowanych na pomoc osobom bezdomnym (Akcja Zima) liczba podpisanych umów na udzielenie schronienia liczba osób przebywających w schroniskach, ogrzewalniach i noclegowaniach	środki własne gminy, środki podmiotów, środki zewnętrzne
CEL STRATEGICZNY 5: ŚWIADOMI, ZINTEGROWANI, AKTYWNI I ZDROWI OBYWATELE, DBAJĄCY O DOBRO WSPÓLNE, OTWARCI NA POTRZEBY INNYCH				

CELE OPERACYJNE I DZIAŁANIA	REALIZATORZY	TERMIN REALIZACJI	WSKAŹNIKI	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA
5.1 Tworzenie i rozwój współpracy samorządu z instytucjami i organizacjami pozarządowymi na rzecz aktywnej, zdrowej i zintegrowanej społeczności				
5.1.1 współpraca Miasta Szklarska Poręba z organizacjami pozarządowymi	Urząd Miasta, Rada Miejska, organizacje pozarządowe,	na bieżąco	liczba przyjętych programów współpracy z organizacjami pozarządowymi wysokość środków przeznaczonych na realizację zadań z ustawy o pożytku publicznym i wolontariacie liczba zadań zrealizowanych w ramach ustawy o pożytku publicznym i wolontariacie	środki własne gminy; środki własne podmiotów; środki zewnętrzne,
5.1.2 edukacja prozdrowotna społeczności	Urząd Miasta, Rada Miejska, szpitale i przychodnie zdrowia oraz organizacje prozdrowotne	na bieżąco	liczba edukacyjnych programów prozdrowotnych i profilaktycznych uwzględniających 4 filary zdrowia: relaks, dieta, ruch, sen liczba kampanii społecznych ukazujących negatywny wpływ urządzeń elektronicznych (smartfonów, laptopów itd.) na organizm człowieka	środki własne gminy, środki zewnętrzne,
5.1.3 organizacja i promocja wydarzeń oraz inicjatyw przygotowywanych wspólnie przez organizacje pozarządowe i JST oraz jej jednostki organizacyjne	Urząd miasta, Rada Miejska, MOPS, MOKSIAL organizacje pozarządowe	na bieżąco	liczba wspólnych inicjatyw liczba zawiązanych partnerstw dla realizacji danego zadania	środki własne gminy; środki własne podmiotów; środki zewnętrzne,
5.2 Integracja i kształtowanie postaw oraz upowszechnianie idei wolontariatu				
5.2.1 podtrzymywanie	Urząd Miasta	na bieżąco	liczba działań edukacyjnych	środki własne gminy; środki

tradycji lokalnych oraz rozwoju tożsamości lokalnej, obywatelskiej i kulturowej	MOPS, MOKSIAL placówki oświatowe biblioteka organizacje pozarządowe lokalni liderzy		liczba działań środowiskowych dotyczących kultywowania lokalnych tradycji	własne podmiotów; środki zewnętrzne, LGD małe granty
5.2.2 pobudzanie aktywności mieszkańców do samopomocy	Urząd Miasta, MOPS, KIS organizacje pozarządowe grupy nieformalne	na bieżąco	liczba grup samopomocy, grup wsparcia liczba osób w nich uczestniczących	środki własne gminy; środki własne podmiotów; środki zewnętrzne, LGD-małe granty
5.2.3 promocja idei wolontariatu wśród mieszkańców miasta w tym wśród seniorów, dzieci i młodzieży oraz wspieranie podmiotów i osób działających w ramach wolontariatu	Urząd Miasta, Rada Miejska, MOPS, KIS organizacje pozarządowe, MOKSIAL	na bieżąco	liczba podpisanych porozumień na pracę wolontarystyczną liczba wolontariuszy; liczba ogłoszeń/artykułów /spotkań promujących wolontariat liczba godzin wypracowanych przez wolontariuszy	środki własne gminy; środki własne podmiotów zaangażowanych; środki zewnętrzne,
5.3 Krzewienie idei społeczeństwa obywatelskiego i wprowadzanie partycypacyjnego modelu gminy				
5.3.1 współdziałanie obywateli przy planowaniu rozwoju miasta	Urząd Miasta, MOKSIAL, MOPS, organizacje pozarządowe	na bieżąco	liczba konsultacji społecznych liczba spotkań władz miasta z mieszkańcami liczba współtworzonych dokumentów	środki własne gminy, środki zewnętrzne,
5.3.2 zwiększenie dostępu do informacji publicznej	Urząd Miasta i jednostki podległe	na bieżąco	liczba informacji zamieszczanych na BIP liczba ich aktualizacji liczba numerów nieodpłatnego biuletynu w roku wielkość jednorazowego nakładu biuletynu	środki własne gminy
5.3.3 partycypacja mieszkańców w dokonywaniu zmian w przestrzeni publicznej – budżet	Urząd Miasta, Rada Miasta	na bieżąco	liczba projektów złożonych do budżetu obywatelskiego Liczba projektów zrealizowanych w ramach	środki własne gminy

obywatelski			budżetu obywatelskiego Wysokość środków przeznaczonych na realizację zadań w ramach budżetu obywatelskiego	
-------------	--	--	--	--

FINANSOWANIE

Podstawowym źródłem finansowania działań ujętych w Strategii integracji i rozwiązywania problemów społecznych Szklarskiej Poręby na lata 2021-2026 będzie budżet Miasta Szklarska Poręba. Do innych źródeł finansowania działań w ramach wdrażania strategii należy zaliczyć:

- ✓ środki z wydanych zezwoleń na sprzedaż alkoholu;
- ✓ środki finansowe znajdujące się w budżetach innych niż urząd jednostek samorządowych i publicznych działających na terenie miasta;
- ✓ środki własne organizacji pozarządowych;
- ✓ zewnętrzne środki pozyskane z programów Unii Europejskiej;
- ✓ zewnętrzne środki pozyskane z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych;
- ✓ zewnętrzne środki z rządowych i ministerialnych programów pomocowych;
- ✓ zewnętrzne środki pozyskane z innych niż wymienione źródeł
- ✓ środki prywatne podmiotów gospodarczych.

Na ich ostateczną wielkość i sposób alokacji wpływać będzie szereg czynników, niezależnych od podmiotów strategii, a ich wpływ na stopień wdrożenia strategii jest trudny do oszacowania w dniu dzisiejszym.

Istotnym czynnikiem w procesie urzeczywistniania założeń strategii jest współpraca międzysektorowa wszystkich podmiotów realizujących politykę społeczną Szklarskiej Poręby. Zakładana synergia podmiotów, jest wypadkową ich zasobów i potencjału: doświadczenia ludzi wchodzących w skład zespołów oraz transferu wiedzy, rzeczy i finansów.

MONITORING I EWALUACJA

Monitorowanie i ewaluacja strategii będą miały dwa poziomy.

Pierwszy poziom monitorowania i ewaluacji prowadzony będzie przez powołany przez Burmistrza Szklarskiej Poręby *Zespół ds. monitoringu i aktualizacji przyjętych w gminie programów wsparcia*. Na drugi poziom składa się okresowa (roczna, półroczna) sprawozdawczość podmiotów organizujących działania zapisane w dokumentach, w obszarze ich kompetencji. Sprawozdania JST i jego jednostek organizacyjnych składane są w wyznaczonym terminie Burmistrzowi Szklarskiej Poręby.

Do zadań *Zespołu ds. monitoringu i aktualizacji przyjętych w gminie programów wsparcia* należy między innymi

- okresowe monitorowanie realizacji zadań wynikających ze strategii;
- czuwanie nad zgodnością przyjmowanych w gminie programów społecznych ze strategią;
- składanie wniosków i rekomendacji do władz miasta w sprawie opracowania programu społecznego lub dywersyfikacji środków na zadania wynikające z ustawy o pożytku publicznym i wolontariacie oraz wprowadzania zmian w strategii –jeśli zajdzie taka potrzeba;
- rokroczne przygotowanie sprawozdania z realizacji zadań strategii do *raportu burmistrza o stanie gminy*.

Przewodnicząca Zespołu wchodzi w skład zespołu opracowującego *raport burmistrza o stanie gminy*.

PROGNOZA ZMIAN SPOŁECZNYCH

Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych w Szklarskiej Porębie 2021-2026 przyczyni się do realizacji wizji społeczeństwa aktywnego, świadomego i twórczego. Wzmocni potencjał obywateli charakteryzujących się poczuciem tożsamości lokalnej opartej na bogatej historii miasta, zjednoczonych we wspólnym działaniu na rzecz rozwoju Szklarskiej Poręby.

Jest to strategia podkreślająca konieczność integrowania różnych środowisk, włączania w życie społeczne (inkluzyjnie) osób i rodzin marginalizowanych oraz wykluczonych, w tym z uwagi na ubóstwo, uzależnienia, zaburzenia psychiczne, niepełnosprawność. Włączenie ma odbywać się systemowo, w

oparciu o wykorzystanie: potencjału wszystkich zainteresowanych, istniejących w mieście zasobów wreszcie przez tworzenie warunków do zaspokajania potrzeb i realizacji własnych scenariuszy życiowych przez mieszkańców.

Szczegółowa prognoza zmian wynikających z przyjętych do realizacji celów i zadań, prezentuje się następująco:

- 1) w zakresie pierwszego celu strategicznego: *prawidłowo funkcjonująca rodzina z dziećmi świadoma możliwości korzystania z oferty wsparcia społecznego i instytucjonalnego*, rezultatem będzie stworzenie trwałych podstaw do rozwoju społeczeństwa zintegrowanego, w którym rodziny, szczególnie wrażliwe na zewnętrzne zagrożenia, będą miały zapewnione odpowiednie wsparcie umożliwiające przewyższenie trudnych sytuacji życiowych oraz godne warunki życia;
- 2) w zakresie drugiego celu strategicznego *wysoka jakość życia osób starszych i niepełnosprawnych*, przewiduje się następujące rezultaty: stworzenie warunków osobom starszym i niepełnosprawnym do pełnego uczestnictwa w życiu społecznym, między innymi poprzez niwelowanie barier mentalnych i fizycznych, rozszerzenie współpracy instytucji i organizacji działających na rzecz tych środowisk oraz ograniczenie skutków niepełnosprawności (profilaktyka, zmiana stereotypów, rehabilitacja);
- 3) w zakresie trzeciego celu strategicznego *zintegrowany system profilaktyki i interwencji*, przewiduje się rezultaty w zakresie profilaktyki - podniesienie świadomości młodzieży na temat szkód wynikających ze spożywania alkoholu, przyjmowania środków zmieniających świadomość i innych uzależnień pojawiających się w wyniku niekontrolowanego, nadmiernego korzystania z narzędzi elektronicznej komunikacji. Osiągnięciu tego celu będą służyć profesjonalnie przygotowani, posiadający aktualną wiedzę na temat problemów wychowawcy szkół, przedszkoli, placówek wsparcia całodobowego i dziennego, pracownicy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, funkcjonariusze policji. Profilaktyka będzie się odbywała w miejscach przyjaznych, budzących zainteresowanie całych rodzin i zachęcających do udziału (np. *Profilaktyczny ogród wyobraźni*), w sposób łączący profilaktykę z rozwojem jednostki pojmowaną jako całokształt oddziaływań kulturalnych, edukacyjnych, społecznych i zabawy. Interwencja podejmowana będzie na wczesnym etapie pojawienia się problemu, w sposób holistyczny. Interwencja będzie oparta na współpracy zespołu ludzi z różnych dziedzin, posiadających wiedzę oraz doświadczenie.
- 4) W zakresie czwartego celu strategicznego *zintegrowany system przeciwdziałania zjawisku wykluczenia społecznego*, przewiduje się następujące rezultaty: zwiększenie poziomu aktywności zawodowej osób bezrobotnych a tym samym zmniejszenie skali wykluczenia społecznego z uwagi na ubóstwo i bezrobocie, zacieśnienie międzysektorowej współpracy a tym samym wzmocnienie systemu wsparcia dla osób ubogich i bezrobotnych wreszcie ograniczenie powielania niepożądanych postaw społecznych, tj. bierności w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych i nawykowego korzystania z pomocy społecznej.
- 5) W zakresie piątego celu strategicznego *świadomi, zintegrowani i aktywni obywatele, dbający o dobro wspólne, otwarci na potrzeby innych*, prognozuje się powrót do aktywności podmiotów sprzed pandemii a następnie dalszy rozwój aktywnych społeczności lokalnych, wspierających liderów lokalnego środowiska, odpowiedzialnych za słabszych jej członków, świadomych własnych potrzeb i zasobów i wspólnie realizujących partycypacyjnie wypracowane strategie rozwoju Szklarskiej Poręby.

Władze Samorządu Szklarskiej Poręby podejmując działania zmierzające do urzeczywistnienia prognoz, a tym samym wizji społeczności Szklarskiej Poręby, będą dbały o zrównoważony rozwój wszystkich grup społecznych, w oparciu o zaufanie i partnerskie relacje; będą dążyły do włączania mieszkańców do decydowania o kierunkach polityk Szklarskiej Poręby, gdyż jest ona dla wszystkim domem.

Kierunki polityki społecznej miasta na najbliższe sześć lat wytycza niniejsza strategia wpisująca się w dokumenty regionalne, państwowe i europejskie, a jednocześnie stanowiąca podstawę do opracowania lokalnych programów i projektów, porządkująca działania i wzmacniająca system wsparcia.

Wobec potencjalnych zmian zarówno w wymiarze ogólnokrajowym, regionalnym oraz lokalnym, spowodowanych czynnikami zewnętrznymi i wewnętrznymi, niniejsza strategia może ulec pewnym zmianom bądź uzupełnieniom w czasie jej wdrażania. W szczególności Strategia może zostać zmieniona czy uzupełniona, w drodze uchwały, na wniosek Rady Miejskiej czy Burmistrza Szklarskiej Poręby. Przesłankami do wprowadzenia zmian mogą być propozycje funkcjonujących w mieście podmiotów, grup mieszkańców, a także rekomendacje *Zespołu ds. monitoringu i aktualizacji przyjętych w gminie programów wsparcia*.